Poštni urad 9021 Celovec — Verlagspostamt 9021 Klagenfurt Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt Posamezni izvod 1.50 šil., mesečna naročnina 5 šilingov P. b. b.

SLOVENSKI vestnik

Letnik XXVII. Celovec, petek, 24. marec 1972 Štev. 12 (1549)

Poročilo o manjšinskih vprašanjih

na zadnji seji koroške deželne vlade

Deželni glavar Sima je po pisanju koroškega nemškega tiska na torkovi seji koroške deželne vlade poročal o trenutnem stanju nekaterih nujnih problemov v zvezi s slovensko narodnostno skupnostjo na Koroškem. Med drugim je tudi povedal, da bo o teh vprašanjih kancler dr. Kreisky 5. aprila 1972 v navzočnosti deželnega glavarja Sime razgovarjal s predstavniki obeh koroških manjšinskih organizacij.

Zvezni kancler je predstavnike Zveze slovenskih organizacij na Koroškem in Narodnega sveta koroških Slovencev medtem uradno povabil na razgovor 5. aprila na Dunaju. O načrtu deželne vlade za dvojezične napise, kakor je razviden iz časopisnih poročil, pa je deželni glavar predstavnike manjšine svoječasno ob priložnosti ločenih razgovorov informativno obvestil, medtem ko nadaljnje podrobnosti niso znane in zato tudi ne moremo zavzeti podrobnega stališča.

Na seji deželne vlade je deželni glavar — kakor je razvidno iz pisanja dnevnega tiska — uvodoma nakazal razvoj teh vprašanj ter opozoril na obširno vlogo, ki sta jo obe manjšinski organizaciji na Koroškem 20. aprila 1971 poslali zveznemu kanclerju in članom zvezne vlade in ki vsebuje katalog različno važnih zahtev. Po obsežnih uvodnih proučevanjih je potem prišlo do ponovnih razgovorov med uradniki urada zveznega kanclerja in prizadetih ministrov na eni ter uradnikov deželne vlade na drugi strani.

Potem je deželni glavar 12. januarja 1972 posredoval zveznemu kanclerju in zunanjemu ministru kot pobudo za nadaljnje obravnavanje nujnih manjšinskih problemov diskusijski predlog o vprašanjih topografskih napisov, imenovanja vodij dvojezičnih šol in pripustitve slovenščine kot dodatnega uradnega jezika v upravi.

Ta diskusijska podlaga je bila potem predmet nadaljnjega razgovora dne 9. marca 1972 med deželnim glavarjem, zveznim kanclerjem, ministrom dr. Sinowatzem in poslanikom dr. Wodakom kot zastopnikom zadržanega zunanjega ministra. Na tem razgovoru je bil omenjeni diskusijski predlog nadrobno obravnavan.

Glede topografskih napisov ta predlog skuša na podlagi ljudskega štetja 1961 ugotoviti območja z mešanim prebivalstvom. Spričo dejstva, da ni strnjenega manjšinskega področja in da se krajevno kažejo močne razlike, so bila ugotovljena tista naselja, v katerih je najmanj 20 odstotkov prebivalstva navedlo kot občevalni jezik slovenščino ali pa kakšno jezikovno kombinacijo s slovenščino. Na ta način je bilo ugotovljenih 205 naselij iz 36 občin.

Zvezni kancler je ugotovil, da priznava predlog, ki temelji na naseljih, kot uporabno in realistično podlago za zadovoljivo rešitev, pri čemer je tudi odstotek 20 % vsekakor treba smatrati za primernega. Nadalje je bil zvezni kancler mnenja, da mora biti vprašanje topografskih napisov urejeno na zvezni ravni.

Diskusijski predlog se je nadalje bavil z vprašanjem zasedbe ravnateljskih mest na dvojezičnih šolah. Po sedanji ureditvi morajo biti vodje takih šol usposobljeni tudi za pouk v slovenskem učnem jeziku. Ta ureditev je pogosto nezadovoljiva, in sicer zaradi tega, ker na številnih šolah, ki pridejo v poštev za manjšino, zaradi pomanjkanja prijav k dvojezičnemu pouku že več let ni več slovenskega pouka. Deželni glavar je poudaril, naj bi za rešitev tega problema novelizirali ustrezni zakon. Vendar pa sta bila zvezni kancler in minister za pouk dr. Sinowatz mnenja, da novelizacija tega zakona v smislu uradnega predloga v danih okoliščinah trenutno ni sprejemljiva in je to vprašanje zato treba začasno odložiti.

Glede pripustitve slovenščine kot dodatnega uradnega jezika v upravi je diskusijski predlog predvideval, da mora sedanjo ureditev (ki je urejena z odlokom deželnega glavarja, op. ured.) zamenjati normativna ureditev. Čeprav je nesporno, da sedaj veljavna ureditev v polni meri izpolnjuje praktične potrebe, morda le ne gre zanikati, da je v ureditvi z odlokom mogoče videti le provizorij. Pri razgovorih med zveznim kanclerjem dr. Kreiskym in deželnim glavarjem Simo je bilo zastopano sporazumno mnenje, da bi tozadevno lahko prišlo do zvezne ureditve potom odredbe.

Pri razgovoru je bilo nadalje obravnavano vprašanje slovenščine kot dodatnega uradnega jezika na sodišču v zvezi z morebitno reformo organizacije sodišč, končno pa tudi še vprašanje, ali bi zaradi reforme občinske strukture lahko nastali problemi za manjšino. V obeh vprašanjih je bilo poudarjeno, da morajo in morejo biti sprejeti ukrepi, ki bodo zagotovili, da ne bodo okrnjene obstoječe pravice manjšine.

Ob koncu je deželni glavar povedal, da namerava zvezni kancler te probleme 5. aprila 1972 obravnavati s predstavniki obeh organizacij slovenske manjšine. Na ta razgovor je povabljen tudi deželni glavar Sima, ki pa bo s svoje strani na informativni razgovor povabil predsednike v deželnem zboru zastopanih političnih strank.

Mednarodni dan

ZA ODPRAVO RASNE DISKRIMINACIJE

Na poziv Združenih narodov so v torek po vsem svetu obhajali „mednarodni dan za odpravo rasne diskriminacije".

Ob tej priložnosti je glavni tajnik OZN dr. Kurt Waldheim objavil posebno izjavo, v kateri je naglasil, da tudi osebno podpira boj proti rasni diskriminaciji „v katerem koli kraju in v kateri koli obliki". Z obžalovanjem je ugotovil, da v nekaterih afriških krajih še vedno obstaja nezaslišana rasna diskriminacija. Poudaril je obveznost, da bo uresničil „vse sklepe, ki so jih glede rasne diskriminacije sprejela razna telesa Združenih narodov".

Po mednarodnih merilih velja za rasno diskriminacijo tudi zapostavljanje posameznikov ali celih skupnosti zaradi jezika ali narodne pripadnosti. Zato upamo, da se Waldheimovo zagotovilo, da podpira boj proti rasni diskriminaciji „v katerem koli kraju in v kateri koli obliki", nanaša tudi na Avstrijo — čeprav le-ta ni afriška dežela.

NOVAKOV PROCES NA DUNAJU:

„Prometni šef smrti"

SE JE PONOVNO ZNAŠEL PRED SODIŠČEM

Ta teden se je pred dunajskim porotnim sodiščem začel proces proti bivšemu SS-ovskemu oficirju Franzu Novaku, ki je obtožen, da je sodeloval pri množičnih umorih Židov v času nacizma.

Zadeva Novak je vsekakor značilna za avstrijsko pravosodje in njegov odnos do nacističnih vojnih zločincev. Franz Novak, splošno znan kot „prometni šef smrti", je bil najožji sodelavec Eichmanna ter je deloval v tistem oddelku nacistične policije, ki je bil odgovoren za tako imenovano „dokončno rešitev židovskega vprašanja". V povojnih letih se je moral za svoja dejanja v nacistični dobi že trikrat zagovarjati pred sodiščem. Najprej je bil obsojen na 8 let ječe, vendar je vrhovno sodišče to sodbo ovrglo; v drugem procesu je bil Novak oproščen vsake krivde in sodba je bila ponovno razveljavljena, kar se je zgodilo tudi še po tretjem procesu, na katerem je bil Novak obsojen na 9 let ječe.

Tako se je Novak ponovno znašel pred sodiščem, kjer se spet ponavlja stara, že dobro znana pesem: obtoženec trdi, da je bil le „zadnje kolo na vozu", da samostojno sploh nič ni odločal, marveč je izpolnjeval le povelja svojih nadrejenih — skratka, da je najbolj nedolžen med nedolžnimi. Vendar pa prihajajo med obravnavo na dan podrobnosti, ki govore precej drugačen jezik.

Predvsem pa te podrobnosti spet v vsej grozoti rišejo dobo, v kateri je nemški „Herrenmensch" vzpostavljal v Evropi svoj „novi red" s tem, da je milijone nedolžnih žrtev, pripadnikov najrazličnejših narodov in narodnosti, enostavno pošiljal v smrt.

Vabilo

na

SPOMINSKO SLAVNOST

OB 30-LETNICI IZSELJEVANJA KOROŠKIH SLOVENCEV

ki jo prireja Narodni svet koroških Slovencev in Zveza slovenskih organizacij na Koroškem v sodelovanju s Krščansko kulturno zvezo in Slovensko prosvetno zvezo v nedeljo 16. aprila 1972 s pričetkom ob 14.30 uri v veliki dvorani celovškega Doma glasbe.

Na sporedu bodo govori, recitacije in petje.

Vstopnice v predprodaji pri krajevnih prosvetnih društvih, pri zastopnikih farne mladine ter v Celovcu v knjigarni „Naša knjiga".

Prireditveni odbor

Ameriški predsednik Nixon

bo 22. maja odpotoval v Sovjetsko zvezo

Po obisku v LR Kitajski se ameriški predsednik Richard Nixon sedaj pripravlja na svoje drugo pomembno potovanje tega leta — obisk v Sovjetski zvezi, kamor bo prispel 22. maja. Medtem je bil obisk tudi že uradno napovedan, in sicer z ameriške strani po glasniku Bele hiše, medtem ko je v Moskvi objavila tozadevno sporočilo sovjetska tiskovna agencija TASS.

Čeprav podrobno še ni bilo objavljeno, koliko časa se bo predsednik Nixon zadržal v Sovjetski zvezi, so politični opazovalci mnenja, da bo obisk trajal približno teden dni. Predvsem pa so v političnih krogih prepričani, da bo ta obisk postavil precej „v senco" Nixonovo potovanje na Kitajsko, kajti tokrat bo šlo za srečanje najvišjih predstavnikov obeh velesil, ki že vsa povojna leta vodilno usmerjata in oblikujeta vso svetovno politiko.

Ker med Ameriko in Sovjetsko zvezo obstajajo diplomatski stiki že vse od leta 1933, za pripravo obiska niso potrebne posebne tajne misije, kot so bila tajna potovanja Nixonovega odposlanca Kissingerja v Peking. Vendar je kljub temu zelo verjetno, da bo Kissinger tudi tokrat potoval v Moskvo kot „predhodnica", medtem ko se po drugi strani govori tudi o tajnih potovanjih sovjetskih izvedencev v Ameriko, kjer predvsem omenjajo prvega podtajnika za zunanje zadeve Kuznecova, ki naj bi bil posebni odposlanec Brežnjeva.

Med obema državama sedaj rešujejo tudi povsem organizacijska ali tehnična vprašanja obiska, ki pa imajo kljub temu tudi svoj politični „priokus". Vzemimo samo vprašanje prenočevanja Nixona v Moskvi. Francoskemu predsedniku so ob njegovem obisku ponudili stanovanje v samem Kremlju in isto ponudbo je prejel tudi nekdanji ameriški predsednik Eisenhower, ki naj bi leta 1960 uradno obiskal Sovjetsko zvezo, vendar je njegov obisk potem odpadel zaradi afere v zvezi z ameriškim vohunskim letalom. Kremelj namreč velja kot simbol Sovjetske zveze in Sovjetska zveza je še vedno glavni nasprotnik Amerike, čeprav zdaj že dalj časa v ozračju sožitja. Torej bo verjetno tudi v vprašanju Nixonove rezidence v Moskvi treba najti kakšen kompromis, kot se je na primer zgodilo pred petimi leti, ko sta se takratni ameriški predsednik Johnson in predsednik sovjetske vlade Kosigin sestala v mestecu Glassboro, točno na polovici poti med Washingtonom in New Yorkom, kjer je Kosigin bival na zasedanju OZN.

Ampak še mnogo bolj važni bodo gotovo drugi kompromisi, ki jih bodo skušali doseči ob tem obisku in ki naj bi zgladili pot nadaljnjemu zmanjševanju napetosti ne le med obema državama, marveč sploh v svetu. V tem pogledu pa bosta obe strani pri svoji izmenjavi mnenj v določeni meri konfrontirani tudi s „tretjo silo", namreč z vlogo, ki jo začenja igrati LR Kitajska zlasti po nedavnem Nixonovem obisku v Pekingu. V Moskvi so pekinško srečanje že od vsega začetka spremljali s precejšnjo skepso, če ne sploh z nezadovoljstvom, in bodo to svoje mnenje Nixonu dali tudi čutiti.

Ravno zato pa so priprave, ki sedaj potekajo tako v Moskvi kakor v Washingtonu, toliko bolj važne, saj od njih v veliki meri zavisi uspeh bližnjega obiska.

Koroška deželna vlada

povabljena na obisk v Slovenijo

Deželni glavar Hans Sima in člani koroške deželne vlade so bili povabljeni na uradni obisk v Slovenijo. Tozadevno vabilo predsednika izvršnega sveta SR Slovenije Staneta Kavčiča sta deželnemu glavarju Simi izročila član izvršnega sveta Slovenije dipl. inž. Franc Razdevšek in generalni konzul Bojan Lubej ob otvoritvi deželnega strokovnega sejma „Gost 72" v Celovcu.

Deželni glavar je povabilo sprejel, termin in točni program obiska pa bodo šele določili. Obisk naj bi služil nadaljnji izmenjavi mnenj in poglobitvi že obstoječih prijateljskih odnosov med Koroško in Slovenijo.

Odvisnost od uvožene energije narašča

Kakor skoraj povsod v Evropi je tudi v naši državi industrija čedalje bolj odvisna od potrebne energije; isto velja za transport in sploh za celokupno gospodarstvo. Črnega premoga v naši državi ne kopljejo, zaloge rjavega premoga pa pojemajo, ker je večinoma obratovanje premogovnikov dražje od vrednosti nakopanega premoga. Ob takem stanju v oskrbi s premogom usihajo po malem tudi naftini vrelci, z njimi pa se krčijo še zaloge zemeljskega plina. Edini vir energije, ki v Avstriji še ni izčrpan, so njene reke s svojo izredno zmogljivostjo za pridobivanje električne energije. Zato ni le razumljivo, marveč je neobhodno potrebno, da merodajni činitelji posvečajo gradnji elektrarn zlasti v zadnjih letih povečano pozornost.

Avstrija pridobljeno električno energijo tudi izvaža: leta 1969 je izvoz dosegel 5031 milijonov kilovatnih ur, leta 1970 pa 6702 milijona. S tem je bila Avstrija za Švico drugi največji izvoznik električne energije v Evropi. Zaradi suše v minulem poletju in zaradi pomanjkanja padavin v zimskih mesecih je zadnje čase izvoz električne energije iz naše države vidno nazadoval. Da so lahko zadostili domačemu povpraševanju, so morali v minuli zimi uvažati tisoče ton premoga za potrebe kaloričnih elektrarn.

Veliko večji kot normalni viški električne energije je avstrijski primanjkljaj pri nafti in zemeljskem plinu. Za naftinimi izdelki in za zemeljskim plinom povpraševanje najmanj tako narašča kot za električno energijo. Tako se je lani poraba naftinih izdelkov povečala za 9,8 odstotka na 9,7 milijona ton, medtem ko so domači naftini vrelci dali le 2,5 milijona ton nafte, za 300.000 ton manj kot leta 1970. S tem se je potreba po uvozu nafte povečala za milijon ton na 7,9 milijona ton Dve petini te količine je gospodarstvo mineralnih olj kupilo v deželah Bližnjega vzhoda, namreč 3,1 milijona ton, kar je za 2,1 milijona ton več kot leta 1970. Porast tostranskega uvoza je posledica dograditve plinovoda Jadran—Dunaj. Zaradi omenjenega naftovoda se je zmanjšal uvoz nafte iz Sovjetske zveze in drugih vzhodnoevropskih dežel za 70.000 ton na 2,2 milijona ton, uvoz iz Afrike in drugod pa za pol milijona ton na 2,5 milijona ton.

Podobne kot na avstrijskem trgu z nafto in premogom so razmere na trgu z zemljskim plinom. Iz domačih ležišč je imelo gospodarstvo lani na razpolago 1891 milijonov kubičnih metrov zemeljskega plina, kar je za 6 milijonov manj kot 1970. Zato naša država že nekaj let uvaža zemeljski plin iz Sovjetske zveze. Letna količina se giblje pri 1500 milijonih kubičnih metrov, stremljenja pa gredo za tem, da bi se ta količina po dograditvi transavstrijskega plinovoda povečala na 4,5 milijarde kubičnih metrov.

Toda na poti k uresničitvi te želje se zadnje čase porajajo nove težave. Sovjetska zveza je namreč edina potentna dežela zemeljskega plina. Za dobave le-tega se spričo tega ne trudijo le zahodnoevropske industrijske dežele, marveč tudi Japonska. Z ozirom na to, da že zahodnoevropske dežele želijo od Sovjetske zveze letne dobave med 25 in 30 milijardami kubičnih metrov, in spričo velikih japonskih interesov na tem zemeljskem plinu zavlačuje Sovjetska zveza zadevne razgovore po načelu licitacije, kdo bo boljše plačal. Kaj se bo iz vsega izcimilo, bodo pokazali verjetno šele poletni meseci.

Ta kratki pregled položaja v oskrbi naše države in njenega gospodarstva z energetskimi viri kaže, da njena industrija in transportno gospodarstvo nikakor ne stojita na tako trdnih nogah, kot se na prvi pogled zdi. Oba, z njima pa celotno gospodarstvo, sta v naraščajoči meri odvisna od energije, ki jo v dovoljni meri pridobivajo le po vzhodnoevropskih in arabskih deželah. Zgolj te dežele imajo zadostne izvozne viške, da — vsaj zaenkrat — lahko krijejo primanjkljaje, ki se večajo širom zahodne Evrope.

(bl)

Elektrarna Šoštanj 3

ZAČELA POSKUSNO OBRATOVATI

Po triletni gradnji je začela prejšnji teden poskusno obratovati nova elektrarna Šoštanj 3. Nova elektrarna je po svojem turboagregatu doslej največja v Sloveniji; njena instalirana moč znaša 275 megavatov, dajala pa bo lahko več kot milijardo kWh električne energije na leto.

Z dograditvijo nove elektrarne Šoštanj 3 je slovensko elektrogospodarstvo zabeležilo velik uspeh, saj bo z vključitvijo te elektrarne predvidoma za dve ali tri leta lahko krilo domače potrebe po električni energiji, v začetku pa jo deloma morda tudi še izvažalo.

SLOVENSKA MLADINA

utrjuje stike z zamejstvom

Na seji republiške konference Zveze mladine Slovenije so prejšnji teden posebej poudarili potrebo po utrjevanju in širjenju stikov z mladimi Slovenci, ki žive v Italiji in Avstriji ter na Madžarskem. Sklenili so, da si bodo prizadevali za dejansko okrepitev stikov med vsemi Slovenci, ne glede na kraj njihovega prebivanja.

Med razpravo je bilo ugotovljeno, da so manjšine lahko most med narodi in deželami, pri utrjevanju tega mostu pa lahko dosti pomaga tudi slovenska mladina. Prav tako je bilo ugotovljeno, da pobude mladine doslej niso vedno deležne potrebnega razumevanja, čeprav so bila številna njena prizadevanja usmerjena predvsem k izboljšanju družbenega položaja rojkov v Italiji, Avstriji in Madžarski.

Sklenili so, da se bodo pri nadaljnjem sodelovanju s zamejskimi Slovenci predvsem trudili za poglobljeno spoznavanje njihovih političnih, gospodarskih in kulturnih okoliščin. Pri tem pa mora kljub ideološkim in idejnim razlikam prevladovati skupno prepričanje, „da vsi pripadamo enemu narodu, da smo vsi Slovenci". Tako „levi" kakor „desni" zamejski Slovenci pa bi morali, kakor so ugotovili v vodstvu mladine Slovenije, sprevideti resnost svojega položaja in se enotno boriti — ob sodelovanju z rojaki, ki žive v matični domovini — za izboljšanje življenjskih in delovnih razmer.

Avstrijsko-jugoslovanski sporazum

O GOSPODARSKEM INDUSTRIJSKEM IN TEHNIČNEM SODELOVANJU

Če pomislimo, koliko je v zadnjih letih govora o prijateljskih odnosih in vsestranskem sodelovanju med Avstrijo in Jugoslavijo, potem le težko verjamemo, da ti dve državi še vedno nista sklenili posebnega sporazuma o gospodarskem, industrijskem in tehničnem sodelovanju. Šele po nedavnem obisku zunanjega ministra dr. Kirchschlägerja v Zagrebu in očitno v pričakovanju obiska predsednika jugoslovanske vlade Bijedića na Dunaju pa so se končno zganili tudi na avstrijski strani.

Načrt sporazuma poudarja željo obeh vlad za krepitev medsebojnih ekonomskih odnosov. Gospodarsko, industrijsko in tehnično sodelovanje naj bi zajelo sodelovanje pri proizvodnji in predelavi surovin, pri projektiranju, izgradnji in usposobitvi industrijskih objektov, pri skupnem izkoriščanju razpoložljivih proizvodnih zmogljivosti v obeh državah, kakor tudi pri specializaciji proizvodnje. Podobno velja za sodelovanje pri krepitvi medsebojne blagovne menjave in storitev s posebnim poudarkom na skupne napore pri marketingu na tretjih tržiščih. Sporazum predvideva nadalje krepitev tehničnega sodelovanja z menjavo strokovnjakov, usposabljanjem kadrov, s koriščanjem tehničnih in tehnoloških informacij, tehnične dokumentacije, z menjavo patentov in licenc ter strokovne literature, z organizacijo tečajev in seminarjev itd.

Ker med Avstrijo in Jugoslavijo tudi ni sporazuma o maloobmejnem blagovnem prometu, je v načrtu sedanjega sporazuma predvidena možnost krepitve sodelovanja tudi na teh območjih, zlasti morebitne olajšave in ugodnosti, ki bi jih priznali obe državi.

Za nemoteno uresničitev in izvajanje tega sporazuma bo ustanovljen mešani avstrijsko-jugoslovanski komite, ki bo pristojnim vladam predlagal potrebne rešitve ter dajal pobude za krepitev medsebojnih gospodarskih odnosov in za odpravljanje morebitnih ovir.

Besedilo državne pogodbe

ne postavlja pogoja o številu manjšine

Ravnatelj inštituta za narodnostna vprašanja v Ljubljani Drago Druškovič objavlja trenutno v Naših razgledih, štirinajstnevniku za politična, gospodarska in kulturna vprašanja, obširno razpravo o koroških Slovencih. Pri tem osvetljuje problematiko naše narodnostne skupnosti z različnih stališč ter obravnava vprašanja števila, bližine-naseljenosti, državljanstva, narodnostnega značaja države, izvora in odnosa do države, okolnosti, ki so pripeljale manjšino v državni okvir ter vprašanje celotne ali delne inkluzivnosti jurisdikcije, končno pa še manjšinske težnje. Iz te obsežne študije ponatiskujemo poglavje, v katerem pisec govori o vprašanju kvantitete — številu.

Uredništvo

Vse do zadnjega štetja, popisa prebivalstva v Avstriji (1971), prevladuje pri avstrijski publiciteti strmo upadanje. V treh popisih prebivalstva v drugi avstrijski republiki so izoblikovali glede na vso Koroško takele rezultate:

Leta	Vse koroško prebivalstvo	Slovensko prebivalstvo glede na jezik. kategorije	Odstotek
1951	474.764	42.059	8,9
1961	495.226	25.472	5,2
1971	552.728	27.450	5,2

(Za leto 1971 so znani preliminarni podatki iz časopisov.)

Odstotki glede na naselitveno ozemlje, za del Koroške, kjer živijo Slovenci (ob definiciji naselitvenega ozemlja izraža avstrijska stran pomisleke):

Leta	Vse prebivalstvo naselit. ozemlja	Slovensko prebivalstvo glede na jezik. kategorije	Odstotek
1951	107.951	39.842	36,4
1961	112.554	25.472	22,6
1971	118.290	27.340	22,5

Pri številu smo vseskozi upoštevali ozemlje dvojezičnega šolstva, dalje združevali število izjav o slovenščini, narečju (windisch) in izjavo o bilingvizmu. Z nekaj izjemami (1939, 1951, 1971) število upada. Koroški Slovenci zavračajo rezultate avstrijskih uradnih popisov; nepriznavanje podpirajo tudi vse slovenske strokovno znanstvene analize. Ob avstrijski popisni praksi izražata pomisleke tudi vodilna avstrijska izvedenca dr. Th. Veiter in F. Ermacora, medtem ko je notranji minister sosedne države, pod katerega spada tudi statistična služba, že ob popisih 1951—1961 odgovoril na proteste predstavnikov koroških Slovencev, „da bodo služili številni rezultati samo za statistične namene". Prvi omenjeni izvedenec, Th. Veiter, sicer ugotavlja nezadovoljivo štetje koroških Slovencev pri popisih prebivalstva, a izhaja še naprej iz stališča, da se je treba odločiti za „quantite considerable" (znatno število). Z njim bi si lahko pomagali pri izvedbi avstrijske pogodbe (člen 7).

Th. Veiter sklepa svoje poglavje „Die Sprachgruppenstatistik" v svojem manjšinam posvečenem monografskem delu (Das Recht der Volksgruppen und Sprachminderheiten in Österreich, 1970) z mnenjem, da pomeni 45.000 koroških Slovencev (blizu rezultata v popisu 1951) spodnjo mejo za današnje število koroških Slovencev (stran 369). Misli tudi, da bi za temelje pri uresničevanju člena 7 prišel v poštev prav omenjeni popis (stran 337). Drugi izvedenec, F. Ermacora, misli, da si Avstrija sicer pomaga z rezultati ljudskih popisov, vendar pa učinek

(Dalje na 7. strani)

PO ŠIROKEM SVETU

DUNAJ. — Zvezni predsednik Jonas bo danes zaključil svoj štiridnevni uradni obisk v Franciji, kjer ga spremljata zunanji minister dr. Kirchschläger in trgovinski minister dr. Staribacher. Med obiskom so razpravljali o raznih bilateralnih vprašanjih, ki se nanašajo na sicer zelo dobre stike med Avstrijo in Francijo. Na dnevnem redu pa je bila udi problematika ureditve odnosov med Avstrijo in EGS.

NOVI SAD. — V Vojvodini enakopravnost jezikov narodov in narodnosti ni le v teoriji, marveč tudi v praksi. Tako se v službenem listu Vojvodine tudi zakonski teksti in drugi splošni akti objavljajo kar v petih jezikih: v srbohrvaščini, v madžarščini, v slovaščini, v romunščini in v rusinščini. Vsekakor se ta ureditev z razmerami pri nas na Koroškem ne da primerjati; je pač bistvena razlika, ali je enakopravnost manjšin le prazna fraza, ali pa je vsakdanja stvarnost.

DUNAJ. — Zadnjo nedeljo so bile občinske volitve v 125 nižjeavstrijskih občinah, kjer so bile v zadnjem času izvedene združitve občin. Čeprav točne primerjave z zadnjimi volitvami niso možne, sedanji rezultati kažejo, da je ÖVP utrpela izgubo tako pri glasovih kot pri mandatih: pri glasovih za 2,16 % in pri mandatih za 88. SPÖ je obdržala število svojih odbornikov in tudi pri glasovih znaša njena izguba le 0,87 odstotka. FPÖ je število svojih mandatov povečala za 6 na 18, KPÖ pa je obdržala dosedanjih 7 mandatov, medtem ko je pri številu glasov zabeležila lep porast.

LJUBLJANA. — Predsednik republiške skupščine SR Slovenije Sergej Kraigher je priredil zadnji teden sprejem za člane konzularnega zbora. Kot doyen konzularnega zbora je na sprejemu izrekel predsedniku skupščine in novemu izvršnemu svetu želje za uspešno delo v letu 1972 avstrijski generalni konzul dr. Heinrich Riesenfeld, in sicer v slovenščini, kar se je prvič zgodilo ob taki priložnosti.

SAIGON. — Zdaj celo že Američani sami priznavajo, da je njihova umazana vojna v Vietnamu zahtevala že več kot milijon človeških žrtev. Predstavnik ameriške vojske v Saigonu je namreč navedel naslednje podatke: od začetka vojne v Vietnamu je zgubilo življenje 800.866 Vietnamcev, 151.191 južnovietnamskih vojakov, 45.663 ameriških vojakov ter 4739 pripadnikov zavezniških vojaških sil iz Avstralije, Nove Zelandije, Južne Koreje in Tajske.

LONDON. — Glavni tajnik OZN dr. Waldheim se bo od 9. do 12. aprila mudil na uradnem obisku v Britaniji. S predsednikom britanske vlade Heathom in zunanjim ministrom Homeom se bo pogovarjal o odnosih med Vzhodom in Zahodom, o položaju na Bližnjem vzhodu, o razorožitvi in afriških problemih.

GORICA. — Na občinski seji v Doberdobu so zadnji petek med drugim razpravljali tudi o poimenovanju osnovne šole v Doberdobu ter soglasno sklenili, da se šola poimenuje po slovenskem pisatelju Prežihovem Vorancu. V tem smislu se je izrekel tudi učiteljski svet ter bodo sklep občinskega odbora poslali zdaj še v odobritev komisiji na šolskem skrbništvu. Župan Jarc je ob tej priložnosti opozoril, da bo treba urediti tudi vprašanje poimenovanja šol v Dolu in Jamljah.

NEW YORK. — Kitajska delegacija pri Združenih narodih, ki šteje trenutno 45 članov, je v New Yorku kupila 10-nadstropni motel „Lincoln Square Motor Inn", kjer si bo uredila svoj center. Poslopje, ki ima 260 sob in dvorano za 500 oseb, leži v središču Manhattna, kupna cena pa je menda znašala okroglo 4 milijone dolarjev.

PARIZ. — Francoska družba Citroën ter jugoslovanski podjetji Tomos in Iskra so ustanovili mešano francosko-jugoslovansko družbo Cimos, ki bo imela 65 milijonov frankov kapitala, od tega 51 % jugoslovanskega in 49 % tujega. V tovarni, ki jo bodo postavili v Novi Gorici, bo podjetje po sodobni tehnologiji in s Citroënovimi stroji izdelovalo več tipov avtomobilov. V posebnih delavnicah v Senožečah, Buzetu in Kopru pa bo Cimos izdeloval dele za Citroënove tovarne v Franciji.

WASHINGTON. — Ameriški predsednik Richard Nixon bo 22. maja odpotoval na uradni obisk v Sovjetsko zvezo. Še prej pa naj bi Nixonov svetovalec Kissinger obiskal Moskvo, kjer bi določil podrobnosti predsednikovega obiska in predvsem teme njegovih razgovorov. Menijo, da bo ena glavnih tem sporazum o omejitvi raketnega oboroževanja.

MILANO. — Na 13. kongresu italijanske KP, ki je prejšnji teden zasedal v Milanu, je bil za novega predsednika partije izvoljen Luigi Longo, za generalnega tajnika pa Enrico Berlinguer.

Mednarodni mladinski seminar

o odnosih in sodelovanju v prostoru Alpe-Jadran

Kakor je Slovenski vestnik poročal že v zadnji številki, je bil prejšnji teden v Podkraju pri Pliberku mednarodni mladinski seminar, na katerem so sodelovale mladinske delegacije iz Koroške, Slovenije in Furlanije-Julijske krajine.

Na začetku seminarja so se predstavile mladinske organizacije treh sosednjih dežel ter obrazložile svoje konkretne predloge za nadaljnje sodelovanje. Pri tem je predstavnik mladine Slovenije še posebej opozoril na stike, ki jih Zveza mladine Slovenije vzdržuje s slovensko mladino v zamejstvu. Poudaril je, da so s krepitvijo sodelovanja z naprednimi mladinskimi gibanji v sosednjih deželah dane še večje možnosti, da se napredna avstrijska in italijanska mladina zlasti v obmejnih predelih skupaj s slovensko mladino zavzema za čimprejšnjo rešitev vseh vprašanj slovenske manjšine.

Iz razprave o nadaljnjem sodelovanju mladine treh sosednjih dežel se je porodila pobuda za ustanovitev nadregionalnega komiteja, v katerem naj bi bili predstavniki mladine teh dežel, prav tako pa tudi zastopniki deželnih zborov oz. vlad, kar bi omogočalo, da bi zastopnik tega komiteja lahko posredoval tudi pri vladah posameznih dežel ali držav. Komite naj bi se redno sestajal ter razpravljal o kulturnih, političnih in družbenih problemih.

O kulturni politiki na Koroškem je govoril dr. Gerhard Baumann, medtem ko so zastopniki posameznih delegacij obrazložili svoje poglede na kulturno sodelovanje. V tem okviru je pri zastopnikih Slovenije in Italije izzval oster odpor predstavnik mlade generacije v ÖVP Hannes Moik, ko je govoril o vplivu nemške kulture v Sloveniji in Italiji; prav tako pa je močno razburila duhove tudi članica italijanske delegacije, ki je na seminarju skušala širiti svoje fašistično nastrojenje. Sicer pa je diskusija o kulturnih problemih pokazala, da obstajajo različna stališča in gledanja na konkretno kulturno sodelovanje in na pojmovanje kulture sploh.

Predsednik deželnega šolskega sveta dež. posl. Josef Guttenbrunner je udeležencem seminarja govoril o šolski politiki v duhu mednarodnega zbliževanja. Menil je, da je šola eno najvažnejših sredstev za razumevanje med narodi. Opozoril pa je tudi na pomanjkljivosti, ki se nanašajo posebej na učne načrte in sploh na vzgojo mladine. Naglasil je, da bi bilo treba zgodovino posameznih narodov prikazati bolj objektivno ter mladino obvarovati predsodkov. Mladina svojo posredovalno vlogo toliko lažje izpolnjuje, ker ni obremenjena z zgodovino, je po naravi demokratično nastrojena ter nima razumevanja za anahronistične težnje šovinizma in fašizma.

Strukturne težave zlasti na visokih šolah je nakazal prorektor celovške visoke šole prof. dr. van Trotsenburg, ki je naglasil željo po sodelovanju med študenti in profesorji visokih šol. V tem pogledu se je zavzel za študijske seminarje in obiske, predlagal pa je tudi ustanovitev informacijskega centra. Zadnji dan seminarja je dr. Pogatschnigg prikazal tudi še možnosti turistične izmenjave v prostoru Alpe-Jadran.

Sicer pa so se udeleženci seminarja udeležili predstave bukareštanskega baleta v celovškem Mestnem gledališču, medtem ko se je beljaško eksperimentalno gledališče predstavilo s Handkejem in Zechmannom. Udeležence pa je sprejel tudi deželni glavar Sima, ki je v svojem govoru poudaril važnost tega seminarja za zbliževanje med narodi.

Vsekakor je srečanje mladine treh dežel odprlo nove možnosti miroljubnega sodelovanja in sožitja sosednjih narodov, ki živijo med Alpami in Jadranom. Zato bi bilo želeti, da bi bil tej pozitivni zamisli usojen uspešen razvoj, ki bi dokončno privedel do iskrenega in trajnega prijateljstva med narodi, ki jih je usoda v zadnjih stoletjih po krivdi imperialističnih stremljenj zapletla v krvava srečanja na žalostno znanih vojnih poljih, nad katerimi stoje danes spomeniki kot nema opozorila.

Dušan Schlapper

„Primorska poje"

OB SODELOVANJU 50 ZBOROV Z OBEH STRANI MEJE

Že tretjič po vrsti prirejajo na Primorskem pevsko revijo z naslovom „Primorska poje", pri kateri sodelujejo pevski zbori z obeh strani meje. Prireditve oziroma nastopi pevskih zborov se v okviru te revije odvijajo izmenoma v primorskih krajih tako v Sloveniji kot v Italiji.

Začetek letošnje revije „Primorska poje 1972" je bil prejšnjo soboto v Trstu, v nedeljo je sledil nastop v Tolminu, jutri se bodo zbori predstavili v Ajdovščini, v nedeljo pa bo revija zaključena v Izoli. Skupno sodeluje pri letošnji reviji 50 zborov z več kot 1300 pevkami in pevci z obeh strani meje. Gre za mladinske, moške in mešane zbore, ki izvajajo pester spored, katerega v glavnem sestavljajo komadi iz bogate zakladnice slovenske narodne in umetne pesmi.

Na otvoritvi letošnje revije v tržaškem Kulturnem domu je tajnik tamkajšnje SPZ Miro Kapelj naglasil, da imajo take prireditve velik pomen ne samo za spodbujanje zborovskega udejstvovanja, temveč tudi in predvsem za utrjevanje narodnega ponosa in zavesti ter za utrjevanje in poglabljanje medsebojne povezanosti Slovencev z obeh strani meje, s tem pa za poudarjanje enotnega slovenskega narodnega in kulturnega prostora.

Na skupščini SAZU

izvolili vodstvo in nove člane

Najuglednejši slovenski znanstveniki in umetniki so se pred nedavnim zbrali na skupščini Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Za predsednika najvišje znanstvene in umetniške ustanove slovenskega naroda je bil ponovno izvoljen Josip Vidmar, za podpredsednika dr. Anton Kuhelj, za glavnega tajnika pa dr. Gorazd Kušej.

Prav tako so na skupščini izvolili tudi nove člane SAZU, in sicer dva redna člana, štiri dopisne člane in dva zunanja dopisna člana. Nova redna člana sta postala zgodovinar dr. Bogo Grafenauer in akademski slikar Maksim Gaspari. Za dopisne člane so bili izvoljeni jezikoslovci dr. Anton Bajec, dr. Bojan Čop in dr. Valentin Logar ter skladatelj Matija Bravničar, zunanja dopisna člana pa sta postala predsednik Srbske akademije znanosti in umetnosti dr. Pavle Savič in predsednik Akademije znanosti in umetnosti Bosne in Hercegovine dr. Ethem Čamo.

Slovenska akademija znanosti in umetnosti ima zdaj 2 častna člana (Josip Broz Tito in Edvard Kardelj), 37 rednih članov, 19 dopisnih in 28 zunanjih dopisnih članov.

MED NOVIMI PUBLIKACIJAMI

Slovenske akademije znanosti in umetnosti

Najvišja znanstvena ustanova slovenskega naroda — Slovenska akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani — se že vsa leta uspešno uveljavlja tudi na založniškem področju. Leto za letom izda celo vrsto raznih znanstvenih in drugih publikacij, ki dosežke slovenske znanosti in umetnosti predstavijo domači javnosti in jih hkrati poneso tudi v širni svet.

Med publikacijami SAZU iz zadnjega časa bi na prvem mestu omenili pravkar izšli enajsti zvezek „Slovenskega biografskega leksikona", ki ga je uredil Alfonz Gspan in s katerim je bila zaključena tretja knjiga tega za Slovence edinstvenega in nadvse pomembnega dela.

Najnovejši zvezek je s svojimi 280 stranmi najobsežnejši izmed vseh dosedanjih zvezkov ter prinaša gesla od Stele do Švikaršič. Urednik in njegovi sodelavci so pri sestavljanju ostali zvesti osnovni zamisli že leta 1922 zasnovanega načrta, naj Slovenski biografski leksikon poda „kar se da točno sliko slovenskega kulturnega življenja v preteklosti in sedanjosti". Po tej zamisli so bile v leksikon sprejete vse za kulturni razvoj Slovencev pomembne osebnosti, ki so slovenskega rodu ali na Slovenskem rojene in so delovale doma ali v tujini, pa tudi osebnosti tujega rodu, ki so s svojim delom med Slovenci vplivale na slovensko kulturno življenje. V razliko od predvojnih zvezkov (v katerih so bile zajete predvsem humanistične stroke) pa so po vojni seveda morali upoštevati tudi nova področja, ki jih narekuje zlasti razvoj tehnike, prav tako pa je moral biti obseg razširjen glede na dogajanja med osvobodilno vojno in po njej, če naj bi odražal tudi temeljne premike v slovenski družbi. Vse to je vplivalo na celotni obseg leksikona, ki naj bi po prvotni zamisli pred 46 leti obsegal le dve knjigi, je pa že doslej narasel na tri knjige in bo zaključen šele s četrto knjigo, ki bo po napovedi urednika vsebovala dva zvezka z nekaj nad tisoč biografijami ter kot dodatek še zvezek kazal.

Inštitut za slovenski jezik pri SAZU je začel objavljati zbrana dela Frana Ramovša. Pred kratkim je izšla prva knjiga, v celoti pa je predvidenih 6 do 7 knjig, ki bodo obsegale celoten Ramovšev objavljeni znanstveni opus, poleg tega pa tudi nekatere cikle predavanj, ki so nastala večinoma v prvem desetletju Ramovševega znanstvenega delovanja. Urednika Tine Logar in Jakob Rigler bosta obsežno gradivo uredila kronološko, razvrstitev v posameznih knjigah pa bo naslednja: najprej bodo objavljene razprave in članki, potem poročila in kritike, katerim bodo sledili neobjavljeni spisi in za konec še prevodi v neslovanskih jezikih objavljenih razprav. Tega vrstnega reda sta se urednika držala tudi pri prvi knjigi, ki na 376 straneh prinaša vrsto zanimivih spisov z raznih področij, na katerih se je znanstveno udejstvoval Fran Ramovš.

V zbirki Letopisov SAZU je izšel 21. zvezek, ki obširno in izčrpno prikazuje vsestransko dejavnost Slovenske akademije znanosti in umetnosti v letu 1970. Razred za filološke in literarne vede je izdal VIII. zvezek svojih Razprav, kjer Bojan Čop piše o anatolskih jezikih. Končno pa je tudi še v seriji za glasbeno umetnost, ki jo izdaja razred za umetnost pri SAZU, izšel nov, po vrstnem redu že 31. zvezek, ki vsebuje štiri uverture Lucijana M. Škerjanca, in sicer Lirično uverturo (1927), Slavnostno uverturo (1932), Dramatično uverturo (1941) in Svečano uverturo (1961).

Cankarjev spomenik

BODO POSTAVILI V LJUBLJANI

V Ljubljani že dalj časa tečejo priprave, da bi postavili spomenik vodilnemu slovenskemu pisatelju Ivanu Cankarju. Zdaj izgleda, da je prva odločitev že padla: akademski kipar Janez Boljka je namreč dobil naročilo, naj do konca marca prihodnjega leta izdela idejni načrt in maketo bodočega Cankarjevega spomenika.

Pač pa še ni dokončno rešeno vprašanje, kje naj bi stal Cankarjev spomenik. Predlogov je več, glede katerih je kipar Boljka menil, da mora Cankar stati tam, kjer so ljudje, ne tam, kjer je pločevina.

TONE SVETINA 115

UKANA

DRUGA KNJIGA

Ali komaj sem se oženil, pa se je začela vojna," je končal Polde, držeč roke nad ognjem.

S triglavskih snežnikov je vel nočnik in zazeblo jih je v hrbte.

Medtem so kuharji pripravili večerjo, meso in fižol. Vzeli so menažke in odšli h kuhinji. Komandant Radko je gledal kolono, ki se je pomikala proti kotlu. Ko je zagledal obveščevalce, se je nasmehnil:

„Prerokujte mi, obveščevalci, kaj bo jutri, do kam bomo prišli in kaj bo."

„To ne ve niti bog!" se je zasmejal Polde, Blisk pa je dejal:

„Prav gotovo bo gosto, bolj ko ta fižol."

„Pa naj bo! Rodili smo se zato, da se bojujemo. Tako je bilo in bo na Balkanu."

Sprijaznili so se z resnico, ki jo je povedal brigadni komandant, posedli in povečerjali. Medtem so prispeli vodniki in brigada se je pripravila za napad na progo v Soteski.

Blisk in Polde sta jo mahala takoj za vodičem, ki je bil že v letih, zgovoren in nič kaj prikupen, s klapastim lovskim klobukom na glavi. Do planine so šli po vozni poti. Potem pa se je svet strmo spuščal v korito, kjer so slutili reko, cesto in železnico. Vodnik je zavil na stezo, ki je je po uri hoda zmanjkalo. V gozdu je bilo tako temno, da so se prijemali za roke. Napredovali so počasi in se ustavili na robu pečin, kjer so zazevali prepadi. Vodnik je dejal, da so zašli. Vrnili so se nazaj in minilo je precej časa, preden so našli novo stezo. Le-ta je peljala skozi lijak med skalami in sekala pobočje, dokler je ni zmanjkalo. Blisk in Polde sta sumila, da je vodnik gestapovec. Nič več nista mogla prenašati kolovratenja po gozdu. Tudi komandant je klel in borci so godrnjali.

Ko so spet obstali, se je Polde razkoračil in zgrabil vodnika za ovratnik.

„Če si nas zapeljal, boš ob glavo."

Radko mu je pritisnil pištolo na čelo in ga ozmerjal po balkansko. To je zaleglo. Kmalu so se znašli na stezi, ki se je zložno spuščala skozi pobočje v dolino. Luči v koritu so bile čedalje bližje, noč nad gorami pa je bledela. Da jih ja ne bi dan zatekel pred nemškimi položaji! Spet so zmerjali vodiča in ga priganjali. Če pa so hodili hitreje, se je trgala zveza in živali, otovorjene z razstrelivom in municijo, jih niso mogle dohajati. Naposled so prispeli v goščavje, kjer so zaslišali šumenje reke in zagledali osvetljeno progo. Nenadoma se je vodič pognal v hosto. Čeprav presenečeni, so se Polde, Blisk in vodja predhodnice pognali za njim. Preblizu proge so bili, da bi lahko streljali. Blisk ga je ujel in zgrabil za roko. Padla sta in se zakotalila po strmini. Ubežnik pa se je iztrgal in zdrvel skozi goščavje, dokler jim ni izginil izpred oči. Obstali so in nemo vlekli na ušesa hrstenje vejic pod nogami bežečega, ki je bil že globoko pod njimi. Vedeli so, da pojde naravnost k Nemcem.

„Zdaj pa imamo hudiča! Smo se že srečali z gestapom!" je dejal Blisk in utrujen sedel. Veja ga je bila opraskala do krvi. Tudi Polde je bentil. Radka je skrbelo, ker se je bližalo jutro. Izvlekel je specialko; pokrili so ga s kocem; pod njim mu je Polde svetil z baterijo, da so se za silo orientirali. Radko se je odločil za drzen korak: z brigado pojde kar čez most! In že so se na njegovo povelje bataljoni razporedili v kolonice in krenili proti progi.

Železniška postaja in železniški most sta bila utrjena z bunkerji, ki so jih obdajale čistine, poraščene z rosno travo. Skupina bombašev naj bi jim utrla pot z bombami in plastikom. Približevali so se kakor sence. Kljub temu jih je že sredi senožeti prikoval na tla silovit ogenj iz pušk in mitraljezov.

Napadli so. Že izmed bombašev sta bila dva ubita, drugi pa so le prišli do zidov in zmetali v okna bombe. Potem pa so jih odbile ročne granate.

Radko je uvidel, da bo napadajoče presenetil dan na čistinah. Zato so se potegnili nazaj, obšli postojanko, ki so jo držali samo pod mitralješkim ognjem, in začeli rušiti progo. Na več mestih so jo porušili, zaminirali dva manjša mostova, se prebili čez cesto in se znašli v Nomenju. Prav na tem mestu se je bila z napadom na železniško postajo začela decembrska vstaja 1941. leta. Umikali so se mimo požganih hiš, v katere so bili Nemci — ko so gorele — zmetali nekaj živih upornikov. Brigada se je vzpenjala po isti poti kakor takrat Pokljuška četa, samo da je bilo tiste dni na Pokljuki dva metra snega.

Na pobočjih Pokljuke je brigado obsijalo sonce. Borci so polegli po tleh in počivali. Brigadni štab je slutil, da jim bodo Nemci sledili, zato jim je v koritu, nevisoko nad progo, nastavil močno zasedo. Iz dremeža jih je vrglo pokonci silovito streljanje mitraljezov in treskanje min. Niso dolgo čakali, ko je prišel za njimi bataljon, ki je temeljito razbil enoto nemškega obmejnega zavarovanja. Borci so tovorili zaplenjeno orožje, mnogi so bili že oblečeni v nove, zaplenjene uniforme.

Brigada je zadovoljna krenila naprej, na pokljuško planoto.

Na eni izmed večjih planin se je glavnina brigade ustavila. Blisk in Polde pa sta odšla z bataljonom, ki je

Občni zbor Kluba slovenskih študentov na Dunaju

V petek 10. marca je bil v novih klubskih prostorih v Mondscheingasse na Dunaju občni zbor Kluba slovenskih študentov. Odborniki so poročali o delovanju študentske organizacije v dobi 1971/72. Predsednik Teodor Domej je v svojem poročilu kritično obravnaval uspehe in neuspehe kluba.

Najvažnejši dogodek preteklega leta je bila nedvomno otvoritev klubskih prostorov. Po večletnih naporih je študentom uspelo, da so si ustvarili svoj neodvisni center. V njem niso samo petkovi sestanki, temveč tudi srečanja raznih delovnih krožkov. Študentom so na voljo časopisi in revije ter knjižnica. V prostorih vadi tudi klubski pevski zbor, ki ga vodi Hanzej Gabriel. Domej je opozoril na napeto razmerje med študenti, ki stanujejo v Korotanu, in rektorjem patrom Tomažičem ter gospo Langer. To razmerje se je v zadnjem času še občutno zaostrilo, tako da sta morali dve študentki zapustiti dom. Prav te stalne napetosti v Korotanu pa tudi potrjujejo, kako prav so ravnali študenti, ko so se odločili, da si ustvarijo svoje neodvisno središče.

V letnem semestru 1971 je Klub priredil 6 sestankov. 19. junija je bila otvoritev klubskih prostorov, ki so se je udeležili številni častni gostje iz Koroške in Slovenije. V velikonočnih počitnicah so imeli študenti pod strokovnim vodstvom univ. prof. dr. Vladimirja Klemenčiča dvodnevno ekskurzijo po južni Koroški. Ta ekskurzija je bila hkrati priprava za raziskovalno delo v južnokoroških vaseh, ki ga je med poletnimi počitnicami opravil raziskovalni kolektiv. O rezultatih raziskovanja so poročali študentje na tretjih Koroških kulturnih dnevih.

V zimskem semestru je Klub priredil 11 sestankov, ki so bili v povprečju dosti bolj obiskani kot sestanki v letnem semestru. Po večini so sestanke pripravili študenti sami; povabljeni pa so bili tudi gostje. Tako je 4. 12. predaval inž. dr. Dušan Nendl o „revoluciji in evoluciji v luči bahajske vere" in teden navrh Jože Kopeinig o „Koroški sinodi". Dne 9. decembra je Klub organiziral predavanje in diskusijo na dunajski univerzi. Predaval je zvezni poslanec SFRJ in direktor Višje ekonomske šole v Mariboru dr. Tine Lah o „problemih delavskega samoupravljanja v Jugoslaviji".

V zimskem semestru sta delovala dva delovna krožka. Zgodovinski delovni krožek je obdelal knjigo Pleterskega „Narodna in politična zavest na Koroškem", ki obravnava zgodovino koroških Slovencev od sredine preteklega stoletja do 1914. Ker šele temeljito spoznavanje zgodovinskega razvoja omogoča boljše razumevanje današnje situacije na Koroškem, si je krožek zadal nalogo, da v tem semestru predela še zgodovino od 1914 do danes. Filozofsko-teološki delovni krožek ni imel jasno določene tematike. Sodelavci tega krožka so predvsem diskutirali o spremembah v Cerkvi, o socialno-kritični miselnosti nižje duhovščine in družbenem angažmaju kristjanov v tako imenovanem Tretjem svetu. Tudi ta krožek se bo sestajal še naprej.

Po poročilih odbornikov je bil stari odbor razrešen. Občni zbor je sprejel 22 novih članov. Za novega predsednika je bil izvoljen Vinko Wieser, študent psihologije in sociologije, za tajnika pa Janko Male, študent zgodovine in filozofije. Nadalje so še v odboru: Štefan Pinter (drugi tajnik), Engelbert Wuttej (kulturni referent), Franci Zwitter (časnikarski referent), Avgust Brumnik (finančni referent) in Lojze Wieser (knjižničar).

Klub bo v letnem semestru organiziral kot doslej petkove sestanke. Zgodovinskemu in filozofsko-teološkemu delovnemu krožku se bo pridružil še literarni delovni krožek. Študenti pa bodo nadaljevali tudi znanstveno-raziskovalno delo.

Obvestilo

Slovenska prosvetna zveza bo imela svoj redni

OBČNI ZBOR

v soboto 25. marca 1972 ob 14. uri v dvorani II Delavske zbornice v Celovcu.
Delegatske izkaznice in vabila so bila razposlana.

Odbor

Klub prijateljev lova

JE IMEL SVOJ OBČNI ZBOR

Minulo nedeljo je imelo slovensko lovsko društvo Klub prijateljev lova v gostilni pri Tišlarju v Št. Janžu v Rožu svoj občni zbor, na katerem se je zbralo lepo število slovenskih lovcev iz mnogih krajev južne Koroške.

Predsednik Kluba prijateljev lova Karl Prušnik je uvodoma zbrane lovce prisrčno pozdravil, med njimi zlasti goste — lovce iz Slovenije — predsednika Lovske zveze Maribor Lojzeta Briškega, prejšnjega predsednika Iva Skerlovnika, pobudnika in organizatorja prvih stikov med slovenskimi in koroškimi lovci, člana upravnega odbora Zveze lovskih družin Ljubljana Daneta Namestnika in tajnika lovskega društva Šmartno pri Litiji Bineta Jesenška. Tajnik Lovske družine Vransko Franci Golavšek pa se je oprostil in občnemu zboru pismeno želel obilo uspeha.

Po poročilu o delu odbora Kluba prijateljev lova, ki ga je podala tajnica Marica Pradetto, se je razvila živahna diskusija. Prisotni člani so poudarili izredno gostoljubnost lovskih družin mariborske lovske zveze in želeli, da bi se prijateljski odnosi z njimi še bolj poglobili. Poročilo blagajnika Francija Pasterka je odbor soglasno odobril. Po razrešnici starega odbora, ki jo je izrekel Ignac Karničar iz Obirske, je občni zbor z malimi spremembami ponovno potrdil stari odbor s predsednikom Prušnikom in tajnico Marico Pradetto.

V zaključnem razgovoru so lovci razpravljali o slovenski lovski literaturi — o glasilu Lovske zveze Slovenije „Lovec" in o programu Zlatorogove knjižnice, slovenske leposlovne lovske literature. Prišli so do soglasnega zaključka, da je naloga prav Kluba prijateljev lova, da skrbi za čim uspešnejšo lovsko vzgojo svojih članov, kar jim v materinem jeziku lahko nudi samo že omenjena lovska literatura. Tudi o slovenski lovski oddaji v celovškem radiu je bilo govora. Slovensko lovsko društvo vabi svoje člane k sodelovanju pri tej zanimivi oddaji pod naslovom „Po lovčevih stezah", katero je Klub prijateljev lova prevzel v svoj delovni program.

Popoldan slovenske knjige v Pliberku

Ob priložnosti sprejema zbirke knjig potujoče knjižnice Slovenske prosvetne zveze je Slovensko prosvetno društvo „Edinost" priredilo v nedeljo 12. marca „popoldan slovenske knjige". Prireditev je imela namen, da zbudi pri našem ljudstvu in zlasti pri mladini zanimanje za dobro knjigo in jo približa bralcem. Prireditev je kljub manjšemu obisku dobro uspela.

Na povabilo Slovenskega prosvetnega društva „Edinost" je predaval znani mladinski pisatelj profesor Leopold Suhodolčan iz Prevalj na Koroškem. Orisal je vlogo dobre knjige, ki spreminja svet, ga plemeniti, širi velike ideje in vzbuja plemenita čustva. Slovenska knjiga je z našim narodnim obstojem povezana že stoletja. Dramila je naše ljudstvo k narodni zavesti, ga učila brati in ga dvignila na stopnjo kulturnega naroda. Trditev, da zanimanje za knjige pojema, ni resnična in brez podlage, nasprotno — proizvodnja svetovnih knjižnih založb raste iz leta v leto. V Sloveniji sami je 17 založb, med katerimi je samo Mladinska knjiga v povojnih letih natisnila 10 milijonov knjig. Ogromni razvoj svetovne književnosti pa prikazujejo zlasti veliki knjižni sejmi. Navdušiti mladino za branje, je poudaril pisatelj, sicer ni tako enostavno in je potrebna posebna spretnost, ko pa se mladi človek ogreje za knjigo, ji bo ostal zvest vse življenje.

Poslušalci so predavateljeva izvajanja spremljali z velikim zanimanjem. Naj omenimo, da se je prireditve udeležil tudi podpredsednik Slovenske prosvetne zveze šolski ravnatelj in župan Herman Velik iz Sel. Po predavanju so se zbrani prijatelji slovenske knjige zanimali za vsebino potujoče knjižnice ter si precej knjig tudi že izposodili. Posebno zanimanje pa je veljalo knjigam predavatelja in mladinskega pisatelja Suhodolčana.

Društvena knjižnica izposoja knjige v prostorih kmečke gospodarske zadruge v Pliberku.

Št. Janž v Rožu

Minulo nedeljo so igralci Slovenskega prosvetnega društva „Bilka" iz Bilčovsa gostovali z žaloigro „Lepa Vida" pri nas v Št. Janžu in tako vrnili naš obisk v Bilčovsu, kjer so se naši igralci predstavili z veseloigro „Poslednji mož".

V Tišlarjevi dvorani se je nabralo veliko število navdušenih prijateljev igre in petja, ki so z velikim užitkom poslušali pomlajeni moški pevski zbor, ki je pod vodstvom pevovodje Valentina Kapusa zapel nekaj lepo podanih pesmi. Ob žaloigri „Lepa Vida" pa upravičeno lahko trdimo, da so številni ljubitelji slovenske odrske umetnosti prišli na svoj račun. Med mladimi igralci, ki so svoje vloge res dobro in dovršeno odigrali, moramo posebej pohvaliti tri najmlajše igralce — otroke, ki so v vlogah pastircev pokazali že pravo igralsko sposobnost.

Za bodoče želimo, da bi se kulturno-prosvetno sodelovanje med Bilčovsem in Št. Janžem še bolj poglobilo, kar bo samo koristilo naši narodni skupnosti.

BILČOVS

Slovensko planinsko društvo v Celovcu je prejšnji četrtek vabilo svoje člane in prijatelje k Miklavžu v Bilčovs na predavanje z barvnimi diapozitivi „o gorah pod Križem juga". Križ juga je ozvezdje, ki obvladuje južno nebo kot pri nas ozvezdje Velikega voza.

Kot predavatelj se je odzval vabilu Peter Sagmeister iz Borovelj, vodja plezalne šole v Košuti, katero je lani obiskalo tudi pet članov Slovenskega planinskega društva. Organizacija Naturfreunde, ki vzdržuje to šolo, je priredila lani ekskurzijo v Ande (gorovje v južni Ameriki), katere se je udeležil tudi predavatelj Sagmeister. V čudovito lepih barvnih slikah je prikazal gorski svet Južne Amerike. V Andih so avstrijski alpinisti naredili več prvenstvenih vzponov (preko 6000 metrov nadmorske višine).

Predavatelj številne obiskovalce ni seznanil le z gorami in s težkočami skrajnega gorništva, temveč je pokazal še razne značilnosti tega kontinenta, kot so nepregledne planjave, imenovane pampe, ki segajo od Atlantika 1500 kilometrov proti zahodu do vznožja Andov. Posebna zanimivost v Andih je 4000 metrov visoko ležeče jezero Titicaca s površino polovice Koroške, ob katerem v stalnih naseljih prebiva ljudstvo, ki doseže povprečno le 35 let starosti.

Obiskovalci so se zahvalili z navdušenim aplavzom. S podrobnimi vprašanji, ki so jih še dolgo stavljali predavatelju, pa so pokazali, da jih taka predavanja res zanimajo.

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone

imel nalogo zapreti Nemcem dohod z blejske strani, od koder je držala na Pokljuko avtomobilska cesta. Blisk je nameraval poiskati Živana, načelnika okrožnega VOS, da bi skupaj z njim proučil ozadje katastrofe tretjega bataljona Prešernove brigade. Bataljon se je previdno pomikal med košatimi smrekami proti koti 1274 m. Ondi so nameravali zavzeti položaje, potem pa z izvidniškimi patruljami pregledati cesto.

Gozd je bil čedalje bolj redek, debla visoka kakor stolpi katedral. Nad njim je viselo poletno sonce, ki jim je z žarki preprezalo pot in se lesketalo na mahovih. Čeprav utrujen, se je v gozdnem hladu Blisk kar dobro počutil. Mislil je na Melito. Tudi ona je z zaščitno četo prav gotovo že na Jelovici. Za njim je hodil vosovski kurir, ki je povedal, da bosta dobila Živana v eni izmed postojank nad Bledom. Spomnil se je, na kaj ga je opozarjal Pemc, ki je partizanil po Gorenjskem: naj se pazijo vseh, ki se potikajo po gozdovih, posebno gobarjev, pastirjev in drvarjev; še stare ženske da so lahko gestapovske vohunke. Menil je, da jih Nemci ne bodo takoj napadli, ker jih mora brigada presenetiti.

Pod grebenom se je svet odprl, predhodnica je zavila s steze v mahovnat gozd, Polde in Blisk pa sta obstala, da bi skupno z bataljonskim komandantom potuhtala, kje bi zavzeli položaj. Ko je Polde izvlekel specialko in jo razgrnil po tleh, so se v tišino zasekali rafali.

Z grebena nad njimi in z desne strani je presunljivo žvižgalo. Polegli so po tleh in izza drevja začeli nažigati po grebenu, kjer so rjoveli šarci. Nedaleč od njih je kriknilo dekle, se zgrudilo v mah in se grabilo za prsi. Borci so jo odvlekli v zavetje, medtem pa je padel eden izmed njih; tik pred potjo pa je še enega zadel strel v glavo...

Ranjenka je bila bolničarka Frida. Preden so jo obvezali, je izkrvavela...

Bataljon se je umaknil in začel zasedati boljše obrambne položaje. Polde in Blisk sta uvidela, da ne bosta prišla do Živana; pokalo je z vseh strani in Nemci so se pripravljali za napad. Med drevjem so se dvignile zelene postave, proti položajem so sikale rakete. Z mogočnim hura so policisti prodirali od smreke do smreke in kar stoje streljali.

Partizani so komaj vzdržali napad. Nemci so se vklinili v obrambo bataljona, vendar predaleč. V bok se jim je priplazil vod in dva mitraljeza sta učinkovito razredčila njihove vrste, da so se morali umakniti. Vse do mraka je rezko odmevalo streljanje po pokljuškem gozdu, z nočjo pa je potihnilo.

Nemci so pobrali svoje mrtve in ranjene. Kmalu potem so zabrneli avtomobilski motorji, po pobočju so tipali prameni luči in se pomikali v dolino.

Bataljon se je zbral na gozdni jasi. Že prvi dan osem mrtvih, dva pri postojanki, šest v gozdnem spopadu... In poleg tega še nekaj ranjenih.. „Kaj šele bo?! je s strahom pomislil Polde.

Fantje so izkopali v mehki gozdni zemlji šest jam in vanje položili pet mladih fantov in dekle. Komisar je spregovoril nekaj besed. Molče, s sklonjenimi glavami in s tesnobo v prsih so gledali, kako grude prsti zasipajo padle tovariše.

Vitka debla so se vzpenjala tja do temnega neba. Priplavala je megla in težke deževne kaplje so padale na obraze. Oglašal se je veter, veje so se tu in tam sunkovito zamajale. Za Triglavom je votlo zagrmelo. Ulila se je ploha. Noč je bila tako gosta, kot bi se vse zlepilo, tudi debla. Borci so se ogrinjali s koci in šotorskimi krili.

Bataljon se je spustil niže k cesti, v zasedo, kjer bo počakal dan in Nemce. Polegli so kar pod drevje in nestrpno čakali, da bi se nebo umirilo. Drhteli so od mraza in mokrote.

Noč so prebedeli. V prvem svitu so se skupine borcev, izbranih izmed gozdnih delavcev in drvarjev, spustile v varstvu nekaj mitraljezov k cesti in jo zasekale v dolgem loku. Blisk je bil z njimi. Opazoval je, kako so vitka debla hrešče padala prek ceste in jo zajezila. Ko se je vrnil, je poiskal Poldeta. Sklenila sta, da bosta z vosovskim kurirjem skušala poiskati Živana in Tončka. Napravili bodo načrt za vdor na Bled...

4

Vest, da je divizija vdrla na Gorenjsko, je sprejel major Wolf z več strani hkrati. Poročale so žandarmerijske postaje, izvidniki izpostav in posebni agenti. Nekatera poročila so bila razburljiva in močno pretirana. Kakšen je cilj divizije, mu ni bilo potrebno posebej ugotavljati, saj so detonacije na obeh progah že prvo noč naznanile, da je udar namenjen zvezam. Ob vsakem takem napadu so Nemci poskočili kakor pes, če mu stopiš na rep.

„Vražjo srečo imam!" si je mislil Wolf. Komaj se je umaknil iz idrijskega kotla, že so za njim. Veliki spopadi so na vidiku, in zdaj ga je divizija prehitela, ko ni še končal priprav za vrinjenje nove agenture. Berlinska centrala mu še ni poslala ljudi, čeških in avstrijskih antinacistov, ki bi jih z diverzijskimi nalogami podtaknil komunističnemu vodstvu. Prepričan je bil, da na te vrste ukano še ne računajo.

S tolmačem Pewalekom sta že nekaj dni pripravljala ljudi, ki jih bodo uporabili kot tipalke v boju proti diviziji. Slaba volja majorja še ni minila. Najbolj ga je jezilo, da si ga je poveljnik, toponosi polkovnik, sposojal vsak dan bolj in omalovaževal njegovo delo. Karkoli je napravil dobrega, je prezrl, vse, kar mu ni uspelo, pa je proglašal za napake. Že nekajkrat se je ugriznil v jezik, ker je bil v

Igralci z Jezerskega gostovali v Železni Kapli

V Železni Kapli imamo močno razgibano kulturno dejavnost. Skoraj ni nedelje, da v našem kraju ne bi imeli kako kulturno prireditev. Tako smo le teden dni po uspešni premieri slovenskega filma „Na klancu" minulo nedeljo spet imeli goste, tokrat iz sosednjega Jezerskega, od koder so prišli igralci tamošnjega Prosvetnega društva z igro Agathe Christie „Mišolovka". Gostovanje je bilo v okviru medobčinske kulturne izmenjave med občinama Železna Kapla-Bela in Kranj ter meddruštvenega sodelovanja med SPD „Zarja" in PD Jezersko.

Čeprav se prireditve pri nas vrstijo ena za drugo, je obisk predstave gostov z Jezerskega bil zadovoljiv, obiskovalci pa so imeli priložnost videti odlično igro — kriminalko. Sicer drži, da je bil ta komad za gledalce precej zahteven, saj je predstavljal delo iz svetovne literature. Toda kar se tiče igranja, moremo gostom z Jezerskega samo čestitati, kajti ponovno so nas presenetili s kvalitetnim podajanjem vlog, in to ne samo pri glavnih igralcih, marveč vsak posamezni akter je svojo vlogo podal doživeto in s tem doprinesel k lepemu uspehu celotne predstave.

Tako so bili gledalci v nedeljo deležni lepega kulturnega užitka, ki bo slehernemu obiskovalcu te prireditve ostal v prijetnem spominu.

Gostom je v imenu SPD „Zarja" izrekel dobrodošlico predsednik Peter Kuhar, ki je ob tej priložnosti naglasil koristnost meddruštvenega sodelovanja, kar je za prebivalce slovenskega jezika tu in onstran meje življenjsko potrebno. V imenu občine je spregovoril podžupan Johan Haderlap, ki je goste pozdravil tudi v imenu zadržanega župana. Ob koncu se je v imenu gostov in kot zastopnik kranjske občine zahvalil Silvo Ovsenk ter izrazil željo, da bi stiki tako med občinama kot med društvi ostali tudi v bodoče tako prisrčni kot doslej.

Po predstavi so goste povabili na Obirsko, kjer so se v gostilni Angele Karničar zadržali še v prijetnem prijateljskem vzdušju.

Jutri pa bo na povabilo PD Jezersko v prosvetnem domu na Jezerskem gostovala folklorna skupina SPD „Zarja".

Mladinci tovarne Elan obiskali Koroško

V našem listu smo že večkrat poročali, da je v Sloveniji in zlasti med mladino v zadnjem času močno naraslo zanimanje za življenje Slovencev v zamejstvu. To posebno velja za občino Radovljica, kajti še dobro so nam v spominu uspešni večeri, ki so jih v raznih krajih občine pred nedavnim priredili za naše kulturne in prosvetne delavce.

Tokrat se je mladinski aktiv tovarne Elan v Lescah odločil, da bo priredil izlet na Koroško. Minulo soboto se je odpravilo na pot okoli petdeset mladincev iz omenjene tovarne in nekaterih drugih podjetij. Njihova prva postaja je bila Železna Kapla, kjer so se srečali s predsednikom SPD „Zarja" Petrom Kuharjem in Heleno Kuharjevo kot predstavnico društvene folklorne skupine. S prosvetaši SPD „Zarja" so se dogovorili za sodelovanje in tako bo v pomladi šla folklorna skupina kapelškega društva gostovat v Lesce in morda še kam.

Mladince iz Lesc in okolice je vodil predsednik Kulturne skupnosti občine Radovljica Jošt Rolc. Iz Železne Kaple jih je pot vodila skozi Podjuno na Gosposvetsko polje, od tam preko Roža, kjer so se ustavili v gostilni pri Antoniču, v Podravlje. Tam so si ogledali obnovljeno slovensko kmetijsko šolo, katero jim je razkazal ravnatelj inž. France Einspieler. V Podravljah so se izletniki srečali tudi s predsednikom Slovenske prosvetne zveze Hanzijem Weissom in tajnikom Andrejem Kokotom. Oba predstavnika SPZ sta se z mladimi izletniki zadržala dalj časa v prijateljskem razgovoru. Iz Podravelj so mladinci krenili še na Baško jezero in od tam spet proti domu.

Novo vlečnico
bodo gradili na Reißecku

Družba višinske železnice Reißeck-Kreuzeck ima za leto 1972 zopet velike načrte, katerih uresničitev bo stala okoli 3,8 milijona šilingov.

Staro smučarsko vlečnico na Reißecku bodo demontirali in zgradili novo, bolj ekonomično napravo. Zmogljivost nove vlečnice bo znašala tisoč ljudi v eni uri, kar je napram stari s 320 osebami velik napredek. Spodnjo postajo nove vlečnice bodo zgradili nekoliko nižje v bližino novega športnega hotela, zgornjo pa nekoliko višje, tako da bo nova trasa vlečnice za 177 metrov daljša od stare in hkrati smuka navzdol daljša. Gradbeni stroški nove žičnice bodo znašali 1,65 milijona šilingov. Nadalje bo družba povečala jedilnico športnega hotela, kar bo stalo 1,3 milijona šilingov. Poleg tega pa so v načrtu še manjša popravila.

Osmošolci Zvezne gimnazije za Slovence Vas prisrčno vabimo na

gimnazijski ples

v soboto 8. aprila ob 20. uri v celovški Kolpingovi dvorani. Za prijetno zabavo bodo skrbeli „Poskočni Gorenjci" in „Unioni".

Za številen obisk se priporočata oba maturitetna razreda!

Preusmeritev kmetov

V bodoče kmetom, ki so na svojem področju strokovnjaki, ne bo več treba delati kot pomožni delavci na gradbiščih ali v gozdovih, marveč se lahko izučijo za industrijske strokovne delavce. Tako bodo kmetje lahko poleg svojega dela v novih industrijskih podjetjih skupno s svojimi družinami oskrbovali kmetije, da bo značaj naše vasi ostal ohranjen in da bodo njive tudi v bodoče obdelane.

Na področju Velikovca je nastal nov obrat švicarske optične tvrdke Wild, ki zaposluje v svojem podjetju za predelavo in obdelavo kovin 60 delavcev. Vzporedno z izgradnjo tega podjetja pa raste povpraševanje po strokovnih močeh. Da bi se tej pomanjkljivosti izognili, organizira deželni delovni urad za Koroško skupno z WIFI tečaj za obdelavo in predelavo kovin katerega se lahko udeleži 40 oseb. Po končanem tečaju bodo udeleženci pred posebno komisijo polagali izpit, ki bo po določeni praksi v industriji izhodišče za polaganje izpita za strokovnega delavca.

Kmetijska zbornica in uprava delovnega trga nudita predvsem kmetom možnost, da se priučijo in zaposlijo v industrijskih obratih. Tozadevne informacije dobijo interesenti pri delovnem uradu za Koroško in pri okrajnih kmetijskih zbornicah.

VLADIMIR KLEMENČIČ — PAVLE APOVNIK: 6

ZDRUŽEVANJE OBČIN
na dvojezičnem ozemlju Južne Koroške v luči manjšinske problematike

Vsi zgoraj navedeni podatki nas opozarjajo na to, da bo moral velik del slovenskih otrok, ki se danes šolajo v svojem kraju in domačem okolju ter lahko obiskujejo pouk slovenščine, zapustiti to za učenje slovenščine ugodno okolje in preiti v šole, kjer bodo po dosedanjih izkušnjah slovenskim otrokom nudili slabše pogoje za pouk slovenščine, če že ne bodo otrok sploh odvračali od pouka slovenščine.

Ne smemo prezreti tudi dejstva, da bodo morali otroci za obiskovanje šole v novem okolju porabiti precej časa in energije za prilagajanje, saj pripadajo slovenski otroci predvsem iz hribovitih krajev večinoma socialno nižjim slojem kmečkega in delavskega prebivalstva.

Vsa navedena dejstva nam narekujejo, da temeljito razmislimo o osnutku reforme šol na dvojezičnem ozemlju Južne Koroške. Zavedati se moramo, da mora biti slovenskim otrokom iz območij šol, ki so predvidene za ukinitev, zagotovljeno tako kvalitetno šolanje, kot ga predvidevajo v organiziranem tipu šol. Ker pa v organiziranem tipu šol niso zagotovljeni pogoji za enakopraven razvoj slovenskega otroka zaradi njegove narodnostne in socialne pripadnosti, bodo morali, preden bodo pristopili k izvajanju reforme, odstraniti v organiziranih ljudskih šolah vse tisto, kar ne daje pogojev za enakopraven razvoj slovenskega otroka, pa naj bo to v narodnostnem ali socialnem pogledu.

PRAVNI PROBLEMI ZDRUŽEVANJA OBČIN

Razprave o statusu občin v državnem organizacijskem sistemu spadajo med najbolj mikavne probleme upravne znanosti. S to ugotovitvijo se prične poglavje o „občini v luči ustavnopravne jurisdikcije" v Österr. Juristenzeitung 1971, 23 zvezek, v okviru svakoletne razprave: razmišljanja k judikaturi ustavnega sodišča. Pisci te razprave so bivši sekretar dr. Heinrich Neisser, asistent dr. Gernot Schantl ter izredni univ. prof. dr. Manfred Welan. V poglavju o občini ugotavljajo, da zahteva analiza funkcij občinske samouprave uporabo več metod, ki zajemajo tako pravne kot tudi realne strukture na enak način. Sociološki aspekti so zato za raziskovanje občinsko-ustavnopravnih problemov ravno tako pomembni kot analiza specifičnih razvojnih tendenc občinskega prava v okviru ustavne zgodovine.

V pred kratkim izšli knjigi „Gemeinderecht u. Gemeindewirklichkeit" (Schriftenreihe Kommunale Forschung in Österreich 1971) avtor Peter Oberndorfer oporeka ideji o občini kot globalni družbi, in poudarja, da današnja občina ni globalna družba in tudi ne vsepristojna, da je diferencirana po družbeno relevantnih kriterijih. Tudi v ustavni noveli 1962 mišljena abstraktna občina ne odgovarja empirično ugotovljeni strukturi avstrijskih občin. S tem hočem povedati le to, da je za naš predmet — združevanje občin na dvojezičnem ozemlju uporaba več metod, predvsem socialnogeografske in upravne, naravnost nujna, ker je samo ob takem pristopu mogoče zajeti bistvo problema in nakazati šibkosti doslej znanih konceptov dežele o teritorialni občinski reformi na Koroškem.

Pri obravnavi pravnih problemov združevanja občin se opiram v glavnem na razpravo univ. prof. asistenta dr. Franza Eberharda v Österr. Juristenzeitung, 26. letnik (1971), 11. in 12. zvezek, na mnenje ustavne službe ter na tozadevna izvajanja dr. Theodorja Veiterja v knjigi „Das Recht der Volksgruppen und Sprachminderheiten in Österreich", Wilhelm Braumüller Verlag, Dunaj 1970.

Ustanovitev samoupravnih enot (teles) odgovarja demokratični misli, da naj skupnosti, bodisi krajevne ali stanovske, poklicne, same urejajo svoje zadeve in sicer pod nadzorstvom celote — države.

Taka skupnost je občina, katero naziva provizorični zakon o občinah iz leta 1849, RGBl. 1970, patetično „trdnjava svobodne države". Državni zakon o občinah iz leta 1862, RGBl. 18, je na podlagi provizoričnega zakona določil pravni status občine, ki je danes, po izpolnitvi obljube, dane v zvezni ustavi 1920, končno določen v zvezni ustavni noveli 1962, BGBl. 205.

Člen 116 (1) te ustavne novele se glasi:

Vsaka dežela je razdeljena v občine. Občina je krajevna (pokrajinska) enota s pravico do samouprave in hkrati upravni okoliš. Vsako zemljišče mora pripadati eni od občin. (Jedes Land gliedert sich in Gemeinden. Die Gemeinde ist Gebietskörperschaft mit dem Recht auf Selbstverwaltung und zugleich Verwaltungssprengel. Jedes Grundstück muß zu einer Gemeinde gehören.)

(Se nadaljuje)

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone

pijanem stanju, malce oholo razpoložen spričo svojih uspehov v prvem letu, odkrito usekal čez strankine ljudi, ki so zasedali stolčke samo zavoljo zvez, svojega političnega ognja in namazanega jezika. K takim je prištel tudi svojega poveljnika in mu z delom pokazal, kako je neizveden v poslu, ki mu je poverjen. Priznaval mu je samo to, da hladnokrvno podpisuje liste za ustrelitev talcev in odpremo ljudi v taborišče, kar pa dela človeka laže, če misli manj kakor več.

Pred nekaj dnevi sta se ostro udarila zavoljo načelnih pooblastil o uporabi sile. Polkovnik se je razjezil in mu zabrusil v obraz:

„Vi, major Wolf, spričo svoje problematične preteklosti in moralno političnih kvalifikacij ne sodite v tajno državno policijo! Zapomnite si: bo že prišel čas, ko vas bomo razkrinkali in spravili tja, kamor spadate. Mislite si, kar hočete! Toda, če bi jaz upošteval vse podpisane in nepodpisane pritožbe proti vam, bi vas bil moral že zdavnaj odstaviti in spraviti za rešetke!"

Wolf se mu je izzivalno zakrohotal, kar ga je še bolj razdražilo.

„Prepričan sem, da, če bi me vi postavljali in odstavljali, bi bil že zdavnaj pod rušo. Toda vedite, da se lahko zgodi obratno."

Kljub temu ga je odkriti prepir s šefom spravil v slabo voljo. Vedel je, da ne drži križem rok. Poročali so mu, da bi ga VOS rad ujel živega, kontrarevolucionarji likvidirali in nazadnje bi ga najraje še kakšen ljubosumen mož ob prvi priliki spravil s sveta. Vse te nevarne reči, ki so se gromadile, so mu pile moči in zmanjkovalo mu je volje do dela. Nekaj noči je prebedel v uradu in delal do onemoglosti. Zato se ga je polastila utrujenost, ki je bila podobna otopelosti.

Edino zadovoljstvo si je bil pripravil sam. Prek svojih zvez je ovadil vosovcem tri glavne organizatorje bele garde, ki jih je sumil, da so mu nevarni. Presenečen je bil, kako hitro so jih vosovci prijeli. Tako so za vedno izginili v prostranstvu gozdov, ki so obkrožali jezero. Takšno usodo je namenil vsem, o katerih bi slutil, da so mu nevarni.

S von Graffom se je toliko sprijaznil, da je spoznal njegove ranljive točke in se lahko pričel boriti proti njemu. Od njegove žene je zvedel, da je mož nenadoma odpotoval v Berlin in zasumil, da so ga klicali tudi zavoljo njega. Bistra žena, ki se je vsak dan bolj navduševala nad njim, je ugotovila, da ni mogel skriti nevolje, ko mu je povedala za možev odhod. Sedela sta pri kosilu. Konec je bilo prijetnega razpoloženja. Sredi nedokončanega pogovora je Wolf proti svoji navadi vstal, se opravičil, da ima nujno delo, in se vljudno poslovil.

Popoldne je kmalu zapustil urad. Bolela ga je glava, počutil se je slabo. Napotil se je k jezeru. Lotevalo se ga je malodušje, drsel je v neizbežno krizo. Preveč se je nabralo hkrati, da bi lahko vse prebolel. Vedel je, da bo to minilo, kot mine pljuskanje jezera ob obalo, takoj ko se umiri veter. Sedel je na klop ob drevesu. Skozi zastor zelenega vejevja vrbe, ki je podrhtevalo v sunkih vetra, se je zazrl na otoček. Gledal je, kako se zaganjajo ribe za mušicami, in ni maral misliti na nič, ne nase ne na dogodke, ki so viseli nad njim ko Damoklejev meč. Toda misel se mu je sama vračala, čeprav jo je odganjal.

„Saj je vseeno. Svet je v svojem bistvu nesmisel. In menda ni ničesar več, za kar bi se resnično splačalo živeti. Gre samo za to, ali naj igram, dokler imam še karte v rokah, ali naj jih takoj vržem proč. Sumim, da je prevara v sami igri, ne samo v igralcih, ki so vsi po vrsti prevaranti. Zato je tako: če izgubiš, dobiš; ali pa: če dobiš, izgubiš."

Ustavil se je ob vprašanju, če je morda važno, zakaj igramo. Na to vprašanje pa si ni znal odgovoriti. Težka utrujenost ga je oklepala. Za njim je prihajalo vse, kar je preživel v idrijskem kotlu. Tudi na Ano ni maral več misliti, čeprav je bil napravil vse, da bi jo dobil. Zavestno jo je skušal izriniti iz sebe, toda javljala se mu je v podzavesti kot zanikanje smisla vsega njegovega prizadevanja.

„Življenje je pekel! Ne bojim se umreti, pač pa me je strah živeti." To misel bi bil zapisal, če bi si bil upal pisati dnevnik, če ne bi bil računal, da ga utegnejo izvohati in razčleniti vsako besedo posebej. Počutil se je osamljen, hkrati je izgubljal moč. Zazdelo se mu je, da je na ledeni plošči, ki se tali pod nogami. Kajpak, zamorili so ga zapori. V Begunjah je dognal, da obiskovanje jetnišnice slabo vpliva nanj, da ga razkraja. Užival je ob obveščevalnih kombinacijah, ni pa maral gledati posledic svojih zamisli v tako bednih oblikah, v taboriščih in zaporih. Dokler je bil prepričan, da je življenje kruto in brezobzirno, je bil močan. Sicer je povsem naravno, je menil, da zmagujejo močni, propad slabičev je nujnost. Zdaj pa je spoznal, da postaja življenje umazano in odvratno do skrajnosti. To umazanost bi moral preboleti in začeti znova . . .

Če mu to ne bo uspelo, bo zdrknil v brezno obupa . . . Od časa do časa se je vanj prikradla želja po samomoru, pa je vselej našel nekaj, da jo je premagal.

„Pravzaprav je svet lep, čeprav je umazan." Gledal je zadnje snežne zaplate, ki jih je sončni zaton rdeče ožarjal. Skozi park se je vračal v vilo, kjer je stanoval. Na klopi sredi drevja je zagledal von Graffovo ženo Gretchen. Bila je sama, dolge noge je imela prekrižane, v rokah je držala knjigo. Moral je mimo nje, čeprav bi se je najraje ognil. Samo pozdravil jo je, a ni mu ušlo, da so ji oči zažarele. Čeprav je slutil, da si Gretchen želi, da bi se ustavil pri njej, je odšel svojo pot. Ni maral, da bi govorili, kako se sestaja z ženo svojega znanca v parku, ko je vse v stro-

ELA PEROCI:

LIPOV ČAJ IN ŽLIČKA MEDU

Saj sem si kar mislila, da bo tako. Ko sem vam zadnjič pripovedovala o Ivu in Nini, kako sta se sprehajala po dežju, čofotala po lužah in jima je dež kapljal za vrat, sem že hotela reči naglas, da se bosta prehladila. Do zdaj sem molčala o tem, a zdaj je, kar je in bom povedala do kraja. Saj Ivo sploh ni zbolel.

Zbolela je samo Nina. Vročino ima. Nina, ki je nežna kakor spomladanski zvonček. Seveda bi bilo v tem trenutku najbolj potrebno, da bi ji skuhala lipovega čaja in ji dala žličko medu, namesto da pripovedujem, kako je bolna. A to je storila že njena mama in Nina zdaj spi. Tudi zdravnik je bil pri njej in je rekel, ko je odhajal:

Pustite Nino lepo samo. Dal sem ji zdravila in naj kar spi.

Jaz bi vseeno rada stopila k njej in ji potipala čelo, kako je vroče, potipala bi ji žilo na roki, kako ji bije. Skrbi me.

Ne, je rekel zdravnik, ker bi potem vsi po vrsti hodili in poslušali, kako ji bije srce in uboga bolna Nina ne bi imela niti minute miru. Ko bo čas za to, bo prišla mama.

In če boste dobro gledali, boste kmalu videli, kako se vrata v sobico počasi odpirajo in skozi špranjo res previdno pogleda mama. Gleda, gleda, gleda Nino, kako spi. Vrata se počasi spet zapro, in mislimo, da je Nina sama.

A skozi okno, kdove kako, saj je bilo skoraj trdno zaprto, pride rožica, takšna spomladanska, s travnika. Pride čisto blizu k Ninini postelji in razgrne cvetne liste. V cvetu sedi Ninina sošolka. Lahko si mislite, kako je bila v tem majhnem cvetu Ninina sošolka majhna. Sedela je tam in pisala pisemce. Napisala je:

Ljuba Nina,
dolgčas nam je v šoli po tebi. Kmalu ozdravi!

Rožica je zaprla svoje cvetne liste. Tiho je odšla, kakor je prišla, le pisemce je ostalo na Ninini postelji.

Potem je prišla še Ninina pesem:

Sijaj, sijaj, sončece, oj, sonce rumeno — kako bom pa sijalo, ko sem vedno žalostno?

Nina je čisto malo odprla oči, saj je bila to njena pesem, ki jo je prepevala, kadar se je hotelo nebo pooblačiti, in zdaj je še zadnji hip zagledala majhno sonce v majhnem oknu in slišala, kako ji je sonce reklo:

Saj nisem žalostno sonce. Smejem se, ker ni na nebu niti enega oblačka. Smejem se, ker se sploh smejem in ker te rado božam, Nina.

Sonce je ostalo v majhnem oknu in se smehljalo, ko je Nina spet zaprla oči in spala, spala. Mogoče je bilo v tem njenem spanju že malo zdravja.

Prišel je Ivo, a ostal je daleč in ne vem, če ga boste videli, vendar pa poslušajte. Zaigral je na piščalko, zaigral lepo kakor pastir v hribih. Dolgo je igral, tako dolgo, da se je Nina naspala in se počasi prebudila, se pretegnila in sedla v postelji.

Prav takrat ji je mama spet prinesla malo lipovega čaja in žličko medu.

Gledam jo, kako pije čaj in kako liže med.

Do prihodnje zgodbice bo ozdravela.

ZVONČKI

Sinoči, sinoči ob gorski stezici
zazvonil je zvonček: cin, cin!
Odmev se je širil po naši dolini,
prebujal naravo: cin, cin.

Pomlad, oj pomlad je spet v naši deželi,
pozdravlja jo zvonček: cin, cin!
In moje srce se odpira pomladi
in z zvončkom pozvanja: cin, cin . . .

Čebelica na ogledih

Prišla je pomlad. Sonce je pregnalo sneg s polj. Na drevju so se budili popki.

Tedaj se je prebudila čebelica iz svojega zimskega sna. Pomela si je oči s svojimi žametnimi tačkami, prebudila svojo tovarišico in skupno sta pokukali iz panja.

Opazili sta, da sonce že kar dovolj močno greje, da je povsod svetlo. Zlezli sta iz panja in zleteli k jablani.

— Ali imaš kaj za naju, ubogi čebelici? Vso zimo sva stradali.

— Ne, — jima je odgovorila jablana, — prezgodaj sta prilezli. Moji cvetovi so še zaprti v popkih. Povprašajta pri češnji.

Čebelici sta odleteli k češnji in jo vprašali, če ima kaj za ubogi čebelici? Dejali sta: — Vso zimo sva stradali.

— Pridita jutri, dragi prijateljici, je odgovorila češnja. — Danes še ni razcveten noben popek. Ko se bom razcvetela, vaju bom rada povabila v goste.

Čebelici sta odleteli k tulipanu, toda njegova globoka čaša je bila še zaprta.

Utrujeni in lačni sta se vračali čebelici domov, ko sta nenadoma opazili pod grmom zvonček in vetrnice. Njihovi cveti so bili polni dišečega in sladkega soka. Čebelici sta se napili in zleteli veseli domov.

V sosedovi delavnici

Zima se je bližala koncu. Sneg se je bil že skoraj čisto stalil in sonce je sijalo vedno topleje na zemljo. Tega so bili vsi zelo veseli. Najbolj pa osemletni Francej, štiriletni Peter in triletni Mirko. Na velikem kupu peska so delali ceste, po katerih so letali, vodovode, po katerih so spuščali vodo, in se pri teh igrah dobro zabavali. Na sosedovem vrtu so zagledali malega fanta, ki se je igral z velikim, lepim tovornjakom iz plastike. Takega so si tudi sami že dolgo želeli. Toda starši niso bili tako bogati, da bi mogli sinovom izpolniti vse želje. Tako so fantje ogledovali z žarečimi očmi tovornjak in v mislih videli, kako vozijo z njim na velikem kupu peska.

Nenadoma je šinilo Franceju v misli:

„Sami si naredimo tovornjake. Hitro se splazimo v sosedovo delavnico, kjer je za to vsega dovolj."

Peter in Mirko sta se z mislijo povsem strinjala. Brez obotavljanja so zdrveli v delavnico. Tam je Francej zbral vse, kar je potreboval. Potem je začel. Počasi je žagal deskice, toda kmalu je opazil, da le ni tako lahko, kot si je bil mislil, ko je gledal, kadar je oče žagal kako debelo desko. Toda tega ni hotel priznati, mislil je le na tovornjake, s katerimi se bodo potem igrali na pesku. Delal je kot obseden, potne kapljice so mu stopale na čelo. Peter in Mirko sta stala zraven njega kot pribita in gledala, kako nastajajo tovornjaki. Francej je vzel kladivo in začel pribijati okrogle ploščice na leseno ogrodje avtomobila. Že je bil prvi tovornjak dokončan, potem drugi in nazadnje še tretji. S smehom in krikom so zapustili delavnico.

Nasproti sta jim prišla oče in mati. Zaskrbljena sta bila njuna obraza. Iskala sta sinove že po vsej vasi. Računala sta tudi z najhujšim. Zato sta bila sedaj zelo vesela, ko sta zagledala dečke.

„Pravzaprav bi morala peti šiba", je rekel oče. Toda od veselja, da se jim ni pripetilo kaj hudega, jim je še enkrat odpustil.

Bratje so bili srečni in na velikem kupu peska je veselo brenčalo, ko so vozili s „tovornjaki" po cestah.

Andrej Mohar

Kaznovana radovednost

Trije vaški fantje, Pavle, Tone in Kalman, so bili veliki prijatelji. Skupaj so hodili v šolo, skupaj so se igrali. Njihov drugi dom je bil gozd, tam so se igrali skrivalnice. V vaškem potoku so se poleti, če zaradi suše ni bil suh, kopali, pozimi pa drsali po ledu z drsalkami ali sankami. Ko se je led na pomlad talil, je marsikateri padel v ledeno vodo.

V zimskem času so šolo obiskovali redno, razen kadar je bilo veliko snega, mraza ali ko so doma kolinili. A drugače je bilo spomladi. Tedaj jih je zvabil zeleni gozd in so izostali od pouka. Ker so šolo obiskovali ob koncu prve svetovne vojne, ni bilo tako strogo. Če si prišel v šolo, si prišel, ako ne, si se pač zlagal, da si bil bolan ali da si doma pomagal delati.

Naši trije prijatelji so vsako leto komaj pričakovali pomladi. Takoj ko so si vrane, srake ali šoje začele graditi gnezda, je prišel njihov čas. Za vsako gnezdo, najsi je bilo kakorkoli skrito v grmovju ali visoko v vrhu drevesa, so vedeli. Katero gnezdo je bilo dostopno, iz tistega so jemali jajca. Če pa je bilo gnezdo bolj zakrito ali težko dostopno, so pa jajca pustili in odnesli mladiče. Seveda take v perju, dobre za cvrtje.

Nekega dne pa je Pavle sam iskal novo gnezdo v gozdu. Ob robu potoka, ki je tekel skozi gozd, so bile že mnogokrat obsekane stare vrbe. Vse so bile v sredini od starosti votle. V eni izmed vrb je Pavle opazil precej veliko luknjo. Ko je gladal v luknjo, se mu je zdelo, da sliši nek šum ali praskanje. Pavle je prišel do zaključka, da ima v luknji gnezdo čuk.

Gre domov po oba prijatelja in vsi trije se vrnejo v gozd, da pogledajo, kaj je v luknji. Soglasno se odločijo, da spleza na vrbo Tone. Ker je bil Tone plezanja vešč, je bil kmalu pri luknji. Z levo roko se dobro prime za vejo, z desno pa seže v luknjo. Takoj zakriči na ves glas in pade na tla. V luknji so imele osir ose, ki so prav neusmiljeno pikale Toneta. Ko je fantič padel na tla, sta Pavle in Kalman že tekla iz gozda.

Tone se je valjal po zemlji in se za silo otresel razdraženih os. Vrgel se je v potok, da bi si vsaj malo olajšal bolečine. Potem je tako otekel, da dva dni ni nič videl in je moral mirno ležati v postelji. Ko sta ga prijatelja prišla obiskat, so sklenili, da bodo odslej gnezda pustili pri miru.

In res so postali dobri učenci in šolo končali z odličnim uspehom.

Jože Gider

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone

gi pripravljenosti. Ženska je osuplo strmela za njim. Vedel je, da ni razumela. K večerji ni šel. Gospodinja mu je prinesla prigrizek. Jedel je brez posebnega teka, potem se je zavalil na posteljo. Prižgal je luč in vzel v roke Zaratustra. Odprl je knjigo na strani, ki je ustrezala njegovemu razpoloženju, in bral:

„O, bratje moji, ali sem res neusmiljen? Kar pada, je treba pahniti. Vse, kar je od danes, pada in propada. Kdo bi hotel to zadržati? Ali jaz? Jaz bom to še pahnil.

Ali poznate sladostrastje, ko se kotrlja kamenje po strmini v prepad? To so današnji ljudje. Poglejte jih, kako se kotalijo v moj prepad! Človek je največji grabežljivec. Vsem živalim je že ugrabil kreposti, tako da mu je postalo med vsemi živalmi najhuje."

Vtem ko se je poglobil v razmišljanje smisla prebranih vrstic, je potrkalo. Pri vratih je stala gospodinja in naznanila:

„Oprostite, ker vas motim, obisk imate."

Že je hotel reči gospodinji, zakaj sploh najavlja obisk, ko ve, da doma nikogar ne sprejme, pa je pomislil, da mora biti nekaj posebnega. In ko je gospodinja povedala, da ga čaka gospa von Graff, je naročil, naj jo pripelje. Bil je resnično presenečen, da ga je poiskala na stanovanju. Pozdravil jo je, ona pa je dejala:

„Oprostite, da vas motim pri počitku, saj bom takoj odšla. Nekaj važnega moram govoriti z vami."

„Izvolite naprej, gospa. Lahko ostanete, kolikor se vam zljubi, zakaj pogovor z vami je zame pravi užitek."

Pomagal ji je sleči plašč in ji ponudil naslonjač. Bila je v svetlo modri obleki, prav v tisti, ki mu je zbudila pozornost že pri prvem srečanju.

Gretchen je prekrižala noge, prižgala cigareto in dejala:

„Gotovo se čudite, da sem prišla, da kot poročena žena prihajam k vam v tej uri. Nikar se ne trudite in ne delajte iz tega teorije."

„Saj je ne! Tako sem vas vesel, da sem nehal misliti."

„Ne vem, če govorite resnico. Pri vas mora biti človek previden. Varanje strank je vaš poklic; menda še sami ne veste, kdaj gre zares in kdaj samo igrate."

„Ne razgalite me že na začetku. Vdam se. Vaša navzočnost deluje osvobajajoče. Bil sem strašno zamorjen in utrujen," je dejal Wolf in si segel z roko na čelo, kot bi hotel zbrisati nelagodno razpoloženje.

„Vidite! Ženska ima sedmi čut. Prišla sem zato, da vas rešim temnih misli. Vedela sem, da se z vami nekaj dogaja. Mislila sem si, da vam morda lahko kaj pojasnim, kar bi vam koristilo."

„Boste kaj popili?"

„Bom. Če pijem, laže govorim."

Medtem ko ji je nanosil na mizo nekaj vrst žganih pijač in ji natočil, kar je velela, je razmišljal, če ne prihaja po naročilu moža. „Naj prihaja v takšni ali drugačni vlogi, prav nič ne ve, s kakšnim uspehom bo odšla iz te sobe," je menil.

„Pa na zdravje! Trčiva!"

Nekajkrat ji je nalil grenčice in jo ognjevito gledal. Vsrkaval je njen duh in vso njeno bit.

„Kaj vam pa je, da ste postali nenadoma tako spremenjeni in zadržani. Ne razumem vašega obnašanja danes pri kosilu in potem v parku."

Ostro jo je pogledal v oči.

„Ne vem, če je prav, da vam pripovedujem o stvareh, o katerih še sam nerad razmišljam. Delajo mi krivico. Postal sem občutljiv in jo težko prenašam, kar pomeni, da mi zmanjkuje moči, da postajam slab. Kar pa je slabega, samemu sebi odreka pravico življenja. Morda se vam bo zdelo čudno: ukvarjal sem se z mislijo na samomor. Razmišljal sem o dejanju, ki bi bilo dovolj pomembno in veliko zame, v katerem bi izginil. Sicer je tako: bolj častno se mi zdi, da pokončam samega sebe, ko da bi me pokončali drugi — to dožive slabiči po naravnem zakonu . . . Zdaj sem še tako močan, da to lahko napravim. Lahko pa se mi zgodi kot mnogim drugim: počasi se izrodiš v bojazljivca, ki si ne upa dvigniti roke nase . . . Svet se mi je zagnusil. Tako, to je vse, izpovedal sem se vam, kot se izpove sin materi. Brez želje, da bi me pomilovali ali opogumili . . ."

Njene razumne modre oči so se ovlažile.

„Vas je težko tolažiti. Vem pa, da ste še tako močni, da boste to preboleli kot pomladansko gripo. Vsi ljudje doživljamo hude ure. Tudi jaz sem jih že dosti prestala."

Wolf je uprl vanjo svoje zelene oči in jo dolgo nepremično gledal. Hotel je, da bi se mu tudi ona razkrila, kot se je on njej, zato jo je kar naravnost vprašal:

„Midva sva se srečala v nenavadnih okoliščinah, zato bi bilo slepomišenje med nama odveč in za oba škodljivo. Do vas sem bil nenavadno odkrit, kar mi lahko hudo škodi. Ne razočarajte me. Odkrito mi povejte, kaj vas je prineslo k meni."

„Postavljate me pred zid. Popiti moram še kaj, da vam bom lahko povedala. Morda s tem več tvegam, kot ste tvegali vi. Pravzaprav me je prignala radovednost in čut za pravičnost. Moj mož mi je pravil o vas takšne reči, da me prav zanima, kaj je res. Očitala sem mu, da je idealist iz določenih razlogov. Vi ste mi všeč — čim bolj vas je grdil, tem bolj je pri meni rastla vaša cena. Toda ne vem, če je rastla upravičeno. Vse drugo je moja slabost, posledica vzgoje. Kot otrok sem najrajši pomagala ogroženim in tistim, ki se jim je godila krivica. Prišla sem vam povedat, da ste v nevarnosti. Radi bi vas povozili, ne da bi se mogli braniti. To se mi zdi podlo, čeprav gre za mojega moža.

(Se nadaljuje)

za oddih in razvedrilo

Prstan

Ko se je zima poslavljala, je Anka zapazila, da se na vrtu narcise že budijo k življenju, le malo je razgrebla zemljo, že so se pokazali krhki zelenorumeni poganjki. Njen oče, vaški učitelj, se ni mogel načuditi, le zakaj se Anka najrajši zadržuje prav na tej gredici.

Šest let je že minilo od takrat, ko ji je trgovčev sin Franček prinesel iz senožeti cel šop nežno dišečih narcis, ker je vedel, kako zelo so ji všeč, ji je prinesel na jesen še čebulice in od takrat Anka goji v srcu ljubezen na gredici narcis. Le dve leti sta se ljubila, potem pa je usoda posegla vmes.

Pred štirimi leti je tako nesrečno padla, da so ji komaj rešili življenje, štiri dni je ležala brez zavesti, le srce je utripalo. Pod skrbno roko požrtvovalnih zdravnikov in njeno trdno voljo se ji je začelo stanje počasi boljšati. Na dan, ko so bili dovoljeni obiski, je prvi vstopil oče, takoj za njim Franček. Oče je menil, da si imata mlada dva dosti povedati, zato se je kmalu poslovil. Ostala sta brez besed, le drug drugemu sta si zrla v žalostne oči.

Ta mučen molk je pretrgal šopek narcis, ki jih je fant položil na omarico. „Le kje si jih natrgal tako lepe, velike? Jaz jih ne bom nikoli več trgala."

Ob teh besedah ji je lice še bolj pobledelo.

„Ne govori tako, moja najdražja, še in še, skupaj jih bova trgala."

Zvonec je naznanil konec obiskov. Zdravnik je povedal Anki, da bo kmalu zapustila bolnišnico zdrava, le v hrbtenici bo verjetno ostala majčkena in le začasna okvara, z leti bo tudi to prešlo. Anko je to prizadelo bolj, kot je zdravnik pričakoval, vse ji je zaplesalo pred očmi.

Prihodnjič je zopet prišel Franček. Ravno sestri je naročevala, da naj ga ne pusti notri, ali bilo je prepozno, že je stal pri postelji. Zmogla je eno samo besedo: „Pohabljena". In že se je onesvestila. Sestra ga je odpeljala in naročila, naj več ne hodi.

Ko se je Anka zbudila, je zagledala na odeji lepo škatlico, v kateri je bil na žametasti blazinici zlat prstan z rdečim kamnom. Žalostna je spravila škatlico v predal in sklenila, da tega ona ne bo nikoli nosila, prstan mu mora vrniti, naj ga da drugi, zdravi. Ona taka, kot je, ne more in ne sme postati njegova žena.

Anka je ležala doma v svoji kamrici z oknom, ki je gledalo na vrt. Še je bila slabotna, a ne toliko, da ne bi mogla vstati ali bala se je ljudi, bala sama sebe. Prej gibčna, ravna, da so ji ljudje govorili srna, je bila zdaj sključena kot starka, ki so ji leta upognila hrbet. Še najbolj se je bala srečanja s Frančkom, vedela je, da jo ljubi kot poprej, ali tudi to je vedela, da nima pravice mladeniča zaplesti v svojo pohabljenost. Zato je trdno sklenila, da mu vrne prstan in ga odslovi za vedno.

V teh mislih jo je zdramilo trkanje na vrata in že je stal pred njo Franček ves srečen, da jo spet vidi.

„Vesela sem, da si prišel in naj te ne boli, morava vzeti slovo!"

„Nikar, Anka, ne govori tako, v mojih očeh si še prav ista, kot si bila, tvoje srce ni poškodovano in če ne boš mogla nikoli hoditi, na rokah te bom nosil, tja na vrt, na polje med cvetje. Le kakšen slabič bi moral biti, da bi me ta nezgoda odtujila?"

„Dragi, bodi dober, prosim, ne muči me, moja notranjost je vsa prežeta s strašno bolečino, vse sem zgubila, tudi tebe, sama se ti odpovedujem, zaradi tvoje sreče. Tu vzemi prstan, pozabi in pojdi za vedno."

„Ljubljen Anka, ne trgaj mi srca, natakni si prstan na roko in v kratkem naj se mu pridruži še eden, ki bo brez kamna, brez konca. Ne morem, ne smem stran zaradi tega."

Roka se ji je tresla, ko je odprla škatlico. Z mehkega ležišča je vzela prstan, rahlo priprla oči in ga vrgla skozi odprto okno.

„Anka moja, naj ne bo to resnica, naj se vse spremeni v nekakšno igro, dovoli mi, da iščem prstan in če ga najdem, se nikoli več ne razideva."

„Če že ravno hočeš z igro, prstana naj nihče ne išče, le če bo usoda hotela, da bo še kdaj v mojih rokah, bom za vedno tvoja."

Razšla sta se v prepričanju, da ga nihče nikoli ne najde, pa tudi, če bi ga našel, ga ne bi k njej prinesel, saj ni nihče vedel, da je bil njej podarjen. Franček je bil tako žalosten, da ni zdržal doma, odšel je v svet, ali Anke vseeno ni mogel pozabiti. Pisal ji je vsak teden. Anka teh pisem ni brala, zaprta je polagala v kovček, ni se marala motiti, saj je vedela, kaj ji piše.

Vedela je, da jo prosi ljubezni, ona je pa živela umirjeno življenje, brez ljubezni, v zavesti, da je storila nekaj velikega za človeka, ki ga je še vedno ljubila.

Oče je v spoštljivi starosti umrl, tako je ostala sama. Ker je bila edinka, je vse podedovala in počutila se je osamljeno, zato je posvojila revnega dečka. Imela je denar in ljubezen za otroka. Po letih so se tudi zdravniške napovedi uresničile, v hrbtu ni več bolelo in hodila je že skoro ravno. Mali Markec je hitro vzljubil novo mamico.

Neke pomladi, ko so že narcise kukale iz zemlje, se je igral na vrtu. Naenkrat je ves zasopel pritekel v kuhinjo:

„Glej, mamica, kaj sem našel, obroček in kako se sveti, pa rdečo rožico ima."

Anka je bila ganjena do solz, stisnila je otroka k sebi.

„Markec, sreča moja, pripoveduj, kje si to dobil?"

„Veš, mamica, na vrtu, tam kjer rastejo narcise, je krt ril, čakal sem ga z motiko, da ga ubijem, pa sem med zemljo zagledal ta obroček."

Anka je z mirnim smehljajem poiskala med številnimi Frančkovimi pismi zadnjega, se usedla in pisala. Usoda se je izpolnila.

„Pridi, čaka te tvoja Anka."

Domislice

- **Nič ne stane moškega več kot žrtve, ki jih zanj naredi ženska.**
- **Kdor leta pod oblaki brez letala, bo padel na tla brez padala.**
- **Žena nenehno opazuje svojega moža; vedeti želi, kaj on misli, in se podzavestno nenehno vprašuje: ali me še ljubi!**
- **Resnično laskava priznanja niso tista, ki jih izpovemo, ampak tista, ki nam uidejo.**
- **Bližina otroka prebudi dva občutka: nežnost do njega, kakršen je zdaj, in spoštovanje do njega, kakršen bo morda nekoč.**
- **Žene ne smeš udariti niti s cvetnim stebelcem.**
- **Moški se pogosto naveliča ljubezni; ženska se naveliča samo ljubimca.**
- **Ženska brez ljubezni je kot moški brez dela.**
- **Tisti, ki najbolj ljubijo, so najbolj boječi; potrebni so pomoči in spodbude.**

J. P. SERGE:

LASKAV OBISK

Deset let je Dupont životaril kot pisec kriminalk, če povemo po pravici, kaj posebno imenitne niso bile. Nekega dne je njegovemu založniku šinila v glavo posrečena misel, da je pustil na rumenem ovitku najnovejšega Dupontovega izdelka z mastnimi črnimi številkami odtisniti: TISKANO V 150.000 IZVODIH. V resnici so novi kriminalni roman „Upor termitov" izdali v nakladi petih tisoč knjig. A izmišljeni podatek je neverjetno učinkoval; pri prodaji njegovih knjig sicer ne, pač pa so vsi začeli o Dupontu govoriti kot o enem najuspešnejših in najprodornejših pisateljev kriminalnih zgodb.

Nekega ponedeljka ob enajstih dopoldne je Dupontova postrežnica prijavila neznanega obiskovalca. Ko je stopil v pisateljevo delovno sobo, se je predstavil kot Plimat. Podvizal se je in izrazil svoje iskreno zadovoljstvo, da se mu je ponudila priložnost, osebno spoznati pisca, čigar dela tako strastno prebira...

Potem je nadaljeval:

„In zato si vas dovoljujem prositi..."

„...za avtogram!" ga je dopolnil Dupont in že segel po nalivno pero.

„Ne! Iskreno vam povem, hotel sem nekaj več!"

„Ah," je vzkliknil pisatelj. „Prav. Rodil sem se v pariškem predmestju Batignol leta 1925..."

„Nikar, spoštovani gospod Dupont... To že vem... Bral sem v časnikih o vas... Želel bi narahlo odkriti zaveso, ki skriva vaše zasebno življenje, če mi boste to dovolili... Samo od vas je seveda odvisno, ali mi boste hoteli odgovarjati na vprašanja ali ne. Kratek bom. Znano vam je, spoštovani gospod, da je težko živeti od samega pisanja, ali ne? Koliko vaših mladih kolegov se zaman trudi, da bi dokazali nasprotno!"

„Da, žal je to resnica. Žalostna in nepreklicna. Kar pa se mene tiče, mi moji romani omogočajo, da mi ni treba biti preveč v skrbeh za vsakdanje življenje... Trenutno je naklada mojih romanov..."

„Gotovo že čez pol milijona..."

„Da, za kakih sto, dvesto tisoč čez."

„Ah, saj to je prekrasno!"

S temi besedami je obiskovalec vstal in dodal:

„To sem hotel slišati iz vaših ust! Hkrati bi vas rad obvestil, da bom v vašo davčno prijavo vnesel zaokroženo številko 500.000 izvodov vsake knjige. In ne zamerite mi, če sem v začetku pozabil povedati, da sem davčni kontrolor za vašo četrt..."

Besedilo državne pogodbe...

(Nadaljevanje z 2. strani)

ni povsem zadovoljiv. Doslej se po njegovem mnenju še ni posrečilo, ugotoviti manjšine niti v Avstro-ogrski monarhiji niti v republiki. V svojem novejšem delu navaja rezultate iz popisa 1961 (Österreichische Verfassungslehre, 1970, str. 264—265). Oba izvedenca povezujeta uresničevanje avstrijskega manjšinskega varstva — mednarodne obveznosti — s problematiko kvantitete. Le-ta torej je nadvse pomembna tudi v sočasnosti, saj se ob njej ohranja vrsta zaviralnih momentov: 1. nezadovoljivo uresničevanje člena 7; 2. vsakokratni novi nezadovoljivi statistični postopek; 3. nadaljnje redukcije v uradnih statističnih prikazih, ki učinkujejo tudi posredno. Na primer ob reformnih postopkih glede osnovnih družbenopolitičnih enot: pri združevanju občin, pri nameravani reorganizaciji šolstva.

Opozarjamo, da navaja in uporablja vsa avstrijska publiciteta popisne rezultte kot povsem veljavne (omenili smo pomisleke dveh izvedencev). V mnogih primerih navajajo te rezultate v reducirani obliki tako, da ne prikazujejo vselej skupaj števila „slovensko" in „windisch" govorečih in pa raznih kombinacij bilingvizma; s to omejitvijo pridejo do pomanjšanja števila koroških Slovencev. Vsa ta publiciteta ima svojo notranjo, popularizirano in tudi zunanjo, mednarodno razsežnost. Z njo se v nekem pomenu ustvarja videz sicer hitrega, a še vedno „normalnega" asimilacijskega razvoja.

Tukaj se ne spuščamo v vprašanje popisne metodologije, kjer prevladuje vpraševanje po občevalnem jeziku (ne po materinščini). Vpraševali pa so že po jeziku, v katerem človek misli (1923), po jeziku kulturne usmerjenosti (1934) ali pristali pri praksi, da so v vprašalniku natisnili „deutsch"; drugi jezik je lahko posameznik samo pripisal (1971). Prav tako ne more obširneje označiti problemov sodobnih asimilacijskih procesov; novejša znanost ne pozna naravnega — normalnega asimilacijskega razvoja. Pozna edinole razsežno lestvico posrednih ali neposrednih pritiskov.

Odpori koroških Slovencev, kritični dialog z naše znanstveno strokovne strani, predvsem pa zlorabe in napadalnost tako imenovanih avstrijskih „patriotskih" (nemško nacionalističnih) združenj (Heimatdienst), pa tudi podpore omenjeni dejavnosti s strani Avstrijske ljudske stranke, predvsem Svobodnjaške stranke Avstrije, ob zaostajajoči efektivnosti vladajoče Socialistične stranke Avstrije in pa ob manjšem vplivu Komunistične stranke Avstrije — vse to ustvarja zapleten položaj, ki je dopuščal zavlačevanje pri uresničevanju člena 7 z motivacijo, da je treba kvantiteto narodne manjšine vendarle šele ugotoviti.

Vprašanje števila je tedaj vsestransko še danes odprto, saj predlagajo koroški Slovenci v svojem novejšem dokumentu Zveze slovenskih organizacij, ob načrtih za združevanje občin in šol, za merilo številni rezultat popisa iz 1910. leta. Takrat je bilo na ozemlju, ki ga obsege dvojezično šolstvo, 65.225 prebivalcev s slovenskim občevalnim jezikom. Tudi sama uredba o dvojezičnem šolstvu iz leta 1945 je temeljila na štetju iz leta 1910, in sicer so določili šolske okoliše tam, kjer se tistikrat ni izkazalo manj kot 10 odstotkov prebivalstva s slovenskim občevalnim jezikom. Deželni glavar je omenjal pri zadnji napovedi, da bodo namestili dvojezične napise glede na popis 1961. leta, komentator v „Die Presse" je kmalu zatem omenjal popis iz 1971. leta. Izvedenec Th. Veiter je zagovarjal popis iz 1951. leta, Narodni svet koroških Slovencev se je zavzemal za ozemlje na prostoru, kakor ga določa zakon o že zmanjšanem dvojezičnem šolstvu iz leta 1959. V ospredju so kot kvantitativno izhodišče štirje različni popisni rezultati; približujeta se stališči deželnega glavarja in Ermacore, deloma celo Th. Veiterja in Narodnega sveta. Utegne se zgoditi, da bo avstrijska stran predložila število iz popisa 1971. leta. Že ob rezultatu štetja 1961 bi po kriteriju 20 odstotkov Slovencev v občini odpadla najmanj polovica občin v okviru ozemlja, kjer se je na šolah še ohranil pomanjšani dvojezični pouk.

Med skrajnimi predlogi je tudi sugestija, naj bi se o odstotku dosegel sporazum med koroškimi Slovenci in Heimatdienstom. Tudi iz zgodovine med vojnama poznamo to, da so pri vprašanju kulturne avtonomije težili k temu, da bi Heimatdienst monopolno uravnaval vprašanje koroških Slovencev. Seveda tudi ta čas ni izostala zahteva poslancev svobodnjaške stranke, da je treba manjšino šele ugotoviti.

Novejša slovenska znanstveno strokovna analiza (indirektna metoda) avstrijskih popisov (dr. Klemenčič, 1951; dr. J. Pleterski, 1961) ugotavlja za ozemlje dvojezičnega šolstva za 1951. leto 48.401 in za vso Koroško najmanj 53.805 slovensko govorečih oseb. (Seveda je upoštevano tudi narečje ali pa bilingvalna usposobljenost.) Po drugi svetovni vojni so ocenile britanske okupacijske oblasti, da gre za 60.000—80.000 slovensko govorečih ljudi, 70.000 je takrat vrednotila tudi socialistična stranka, medtem ko jih je 75.000 predvidel ameriški izvedenec H. Kohn.

Ves splet glede kvantitete ne navaja koroških Slovencev samo k nezaupanju ali k odločnemu odklanjanju, da bi posebej ugotavljali njihovo število, ne daje samo manipulativnih možnosti silam, ki niso naklonjene koroškim Slovencem in ne omogoča le izgovorov za neuresničevanje manjšinskih varstvenih določil, temveč dopušča podmeno, da gre za nepretrgano strateško težnjo, ki po uradni statistični poti postopno minimizira slovenski življ na Koroškem. Naj omenim, da ima tudi manjšinski šolski zakon (1959) določilo o potrebnem ugotavljanju manjšine. Že od vsega začetka (108 šol) se ni izvajal pouk na desetih šolah, leta 1958/59 ob času ukinitve se je izvajal še na 96 šolah. V določilih avstrijskega manjšinskega šolskega zakona je takole določilo: 1. „V katerih krajih naj bodo osnovne in glavne šole, ki prihajajo v poštev posebej za slovensko manjšino, se bo določilo po podatkih, ki jih bo dala uradna ugotovitev manjšine; 2. Dokler podatkov uradne ugotovitve manjšine ne bo na razpolago, naj bodo osnovne in glavne šole, ki prihajajo v poštev za slovensko manjšino, v tistih občinah, v katerih se je na osnovnih in glavnih šolah dvojezično poučevalo na začetku šolskega leta 1958/59." Z zakonom o sodiščih (1959) so zmanjšali število sodnih okrajev, v katerih imajo Slovenci pravico uporabljati svoj jezik na sodišču, od 9 na 3, in to z motivacijo, da so upoštevali kriterij dvajsetih odstotkov, pri tem pa temeljili samo na kategoriji slovensko, niso pa upoštevali bodisi bilingvalne usposobljenosti ali izjave o narečju.

Opozorili smo že na nenehno negativno nastopanje tako imenovanih patriotskih avstrijskih združenj in političnih sil. Naj podčrtamo, da vztraja avstrijska stran še na tako imenovanem izjavnem načelu posameznika. Seveda se ne spuščamo v manjšinsko psihologijo in niti ne v tovrstno večinsko orientacijo, saj pomeni še dandanes na Koroškem priznavanje k Slovencem vsaj za določene sloje državljansko nezanesljivost, v novejšem obdobju celo ideološko identifikacijo z jugoslovansko potjo v socializem. Ob dvajsetodstotnem kriteriju naj opozorimo samo na razprave v zvezi s pripravo manjšinskega člena in na dejstvo, da veljavno besedilo državne pogodbe ne postavlja pogoja o številu slovenskega oziroma hrvaškega prebivalstva, čeprav so sestavljavci besedila posebej razpravljali o „quantite considerable" (znatnem številu).

Športni vestnik

● PLANICA 72 OTVORJENA

Danes bo v dolini skakalnic pod Poncami slavnostna otvoritev I. svetovnega prvenstva v smučarskih poletih. Prireditev „Planica 72“ bo odprl generalni sekretar mednarodne smučarske zveze Šved Sigge Bergmann, v imenu tekmovalcev pa bo prisegel Danilo Pudgar iz Slovenije, ki si je preteklo nedeljo v Planici osvojil naslov državnega prvaka Jugoslavije. Pokroviteljstvo nad veliko prireditvijo na 170-metrski skakalnici je prevzel predsednik Jugoslavije Josip Broz Tito.

Oglejmo si na kratko še nekaj podatkov o največji skakalnici na svetu. Planiška velikanka dopušča skoke do 170 m in ima 7 štartnih mest z možnostjo skokov od 120 m naprej. Premiero je doživela novozgrajena planiška skakalnica velikanka leta 1969, ko je bil tam teden smučarskih poletov. Dosežen je bil seveda tudi nov svetovni rekord, ki je zdaleka presegel starega: skakalec Wolf iz Vzhodne Nemčije je pristal pri 1965 m (danes korigirano na 166 m) in postavil do današnjega dne nedosegljivi svetovni rekord. Izvrstni vremenski pogoji in odlično pripravljena skakalnica pa bodo letos morda poskrbeli za nova presenečenja.

Na I. svetovnem prvenstvu v smučarskih poletih bodo tekmovali najboljši skakalci letošnje olimpijske sezone. Iz Vzhodne Nemčije so prišli svetovni rekorder Manfred Wolf, nosilec bronaste kolajne z velike skakalnice v Sapporu Reiner Schmidt in kot gost tudi bivši rekorder Helmut Recknagel. Japonska je zastopana z vsemi dobitelji olimpijskih kolajn na mali skakalnici v Sapporu, na čelu Poljakov pa je olimpijski zmagovalec velike skakalnice Wojczek Fortuna, medtem ko je iz Švice prišel tudi vicešampion velike skakalnice Steiner. Avstrijsko moštvo sestavljajo naslednji športniki: Bachler, Golser, Kröll, naš rojak Millonig iz Zahomca ter Wallner in Wanner.

Nastop najboljših smučarskih skakalcev sveta bo vsekakor edinstveno doživetje za vse številne gledalce, ki jih v teh dneh pričakuje Planica.

IZLET V PLANICO

Ker je za izlet v Planico še nekaj mest prostih, vabimo interesente, da se takoj prijavijo na naslov: Slovenska mladina, Celovec, Gasometergasse 10, telefonska štev. (0-42-22) 32-5-50.

● SVETOVNI POKAL ZA ANNEMARIE PRÖLL

V tekmovanju za svetovni pokal v alpskem smučanju sta letos drugič zaporedoma osvojila kristalnato kroglo Italijan Gustav Thöni in Avstrijka Annemarie Pröll.

Pri moških je glede zmagovalca svetovnega pokala odločila šele zadnja preizkušnja, veleslalom v Pra Loupu, ki ga je dobil Švicar Edmund Bruggmann pred Gustavom Thönijem. Boj za pokal je bil med Italijanom Thönijem, Francozoma Duvillardom in Augertom in celo Švicarjem Bruggmannom. Kot tekmovalec z najboljšimi živci se je končno izkazal Thöni, lanski zmagovalec svetovnega pokala in dobitnik zlate kolajne v veleslalomu v Sapporu. Thöni je zbral v celoti 154 točk; drugi je bil Duvillard (142) pred Bruggmannom (140).

Pri ženskah se je tekmovanje za svetovni pokal končalo že v soboto. Največje odličje je vnovič osvojila 18-letna Annemarie Pröll, ki je poleg tega postavila tudi nov rekord glede zbranih točk: 264. Drugo mesto je zasedla Francozinja Macchi s 187 točkami pred rojakinjo Lafforgue (128) in Avstrijko Moniko Kaserer (120).

Moški veleslalom v ponedeljek v Pra Loupu je dobil Švicar Bruggmann pred Thönijem in Francozom Mignotom ter Duvillardom. Najboljši Avstrijec David Zwilling je zasedel 5. mesto.

Pri ženskah je zmagala Lafforgue pred Pröllovo in Kaserer. Sobotni moški slalom je odločil v svojo korist Italijan Roland Thöni pred Gustavom Thönijem in Bruggmannom.

● SVETOVNO HOKEJSKO PRVENSTVO B

Danes se je v glavnem mestu Romunije Bukarešti pričelo svetovno hokejsko prvenstvo skupine B, ki bo trajalo do 2. aprila 1972. Favorit hokejskega turnirja je hokejska reprezentanca Amerike, ki je na olimpijskih igrah v Sapporu osvojila srebrno kolajno. V pripravljalni tekmi za svetovno prvenstvo v Bukarešti je jugoslovanska reprezentanca v Ljubljani premagala Japonsko z rezultatom 7:3 (2:1, 3:2, 2:0). Na turnirju bodo sodelovale reprezentance Amerike, Francije, Japonske, Jugoslavije, Norveške in Vzhodne Nemčije.

Svoj deveti nastop na svetovnem prvenstvu bo zabeležil v Bukarešti koroški hokejski sodnik Valentin, ki je sodil že na dveh olimpijskih igrah. Vsekakor veliko priznanje medn. hok. zveze za Avstrijo.

RADIO PROGRAM

Radio Celovec

Poročila: 5.00 — 6.30 — 8.00 — 10.00 — 13.00 17.00 — 19.00 — 20.00 — 22.00 — 23.00 — 24.00.

Dnevne oddaje: (razen ob sobotah, nedeljah in praznikih): 5.05 Ljudske vože — 5.30 Kmetijska oddaja — 5.33 Ljudske vože — 5.40 Jutranja opažanja — 5.43 Pisane jutranje melodije — 6.00 Jutranja gimnastika — 6.35 Glasba in dobri nasveti — 6.45 Deželni razgled — 7.00 Glasbeni mozaik — 7.45 Lokalna poročila — 8.05 Godba na pihala — 8.15 Oddaja za ženo — 9.00 Za prijatelje stare glasbe — 10.05 Operetni koncert — 11.25 Oddaja za podeželje — 11.45 Za avtomobiliste — 13.05 Deželni razgledi — 13.30 Glasba po kosilu — 13.45 Slovenska oddaja — 15.30 Še vedno priljubljeno — 16.15 Ženska oddaja — 18.10 Odmev časa — 18.40 Šport — 18.45 Note in beležke — 18.55 Lahko noč otrokom — 19.03 Pregled sporeda — 19.05 Zabeležite si — 19.35 Melodija in ritem — 20.05 Deželna poročila — 22.10 Šport iz vsega sveta.

Sobota, 25. 3.: 5.05 Za tiste, ki zgodaj vstajajo — 6.00 Jutranja gimnastika — 6.55 Glasbeni mozaik — 7.40 Mednarodni delovni trg — 7.55 Naš hišni vrt — 8.05 Družinski obzornik — 10.00 V žarišču — 10.45 Naša lepa domovina — 13.30 Poskočno in zabavno — 14.00 Ljudske vože — 15.30 Voščila — 17.10 Diskusija o davku na večjo vrednost — 17.40 Govorimo enkrat o govorenju — 18.00 Deželni razgledi — 18.20 Umetnostna in kulturna kritika — 18.35 Mala solistična parada — 19.05 Koračnice — 19.50 Note in beležke — 20.10 Spored v orehovi lupini — 22.20 Plesna glasba po naročilu.

Nedelja, 26. 3.: 6.10 Igra na orgle — 6.35 Koračnice iz Gradiščanske — 8.10 Kmetijska oddaja — 8.15 Kaj je novega — 9.45 Dunajski zajtrk z glasbo — 10.30 Radijska pripovedka — 11.00 Dopoldanski koncert — 12.03 Za avtomobiliste — 13.05 Ogledalo Mestnega gledališča — 13.45 Iz domovine — 14.30 Voščila — 16.00 Radijska igra — 17.05 Gradiščanska, moja domovina — 18.00 Majhen večerni koncert — 18.30 Kulturna prizma — 18.45 Zborovsko petje — 19.00 Nedeljski šport — 19.30 Deželni razgledi — 20.10 Avstrijska rallye — 21.15 Zadnja postaja Dunaj.

Ponedeljek, 27. 3.: 5.05 Za tiste, ki zgodaj vstajajo — 6.05 Pisana jutranja melodija — 8.05 Oddaja za starejše ljudi — 9.00 Veselo in živahno — 9.30 Vesele note mojstrov — 10.00 Priljubljene koračnice — 11.03 Ljudska glasba — 13.30 Na obisku pri koroških pihalnih godbah — 14.30 Knjižni kotiček — 14.45 Pesniško doživeta Koroška — 15.00 Komorna glasba — 16.15 Za ženo: Napačno programirani trg — 16.30 Otroška oddaja — 17.10 Kar rad poslušam — 18.00 Deželni razgledi — 18.45 Oddaja kmetijske zbornice — 19.05 Življenje polno glasbe: Maurice Chevalier — 19.50 Note in beležke — 20.10 Zveneč operetni vodič — 21.00 Cerkev v prostoru Alpe-Jadran — 21.30 Iz avstrijskega glasbenega ustvarjanja.

Torek, 28. 3.: 5.05 Za tiste, ki zgodaj vstajajo — 6.50 Glasbeni mozaik — 9.00 Ljudska glasba iz Avstrije — 9.30 Vesele note mojstrov — 10.00 Glasba vam v zabavo — 11.03 Ljudska glasba — 13.30 In kaj pravite vi? — 14.45 Nepoznano koroško narečno pesništvo — 15.00 Ljudska glasba — 16.15 Za ženo: Napačno programirani trg — 16.30 Lovska latovščina — 18.00 Deželni razgledi — 18.45 Oddaja sindikalne zveze — 19.05 Ljudska glasba — 19.50 Note in beležke — 20.10 Zveneča alpska dežela — 21.10 Ljudstvo in domovina.

Sreda, 29. 3.: 5.05 Za tiste, ki zgodaj vstajajo — 6.05 Pisana jutranja melodija — 9.30 Vesele note mojstrov — 10.00 Glasbeni kalejdoskop — 11.03 Ljudska glasba — 13.30 Na obisku pri koroških zborih — 14.30 Srečanje — 15.00 Ura pesmi — 16.15 Za ženo: Napačno programirani trg — 16.30 Operetni koncert — 17.10 V dunajski kavarni — 18.00 Deželni razgledi — 18.45 Oddaja združenja industrialcev — 19.05 Kjer prepevajo — 19.50 Note in beležke — 20.10 Radijska igra — 21.10 Pisan venček melodij.

Četrtek, 30. 3.: 5.05 Za tiste, ki zgodaj vstajajo — 6.05 Jutranja glasba — 9.03 Komorni koncert — 10.45 Karel Čapek: O petih kruhih — 11.03 Ljudska glasba — 13.30 Zabeleženo na koroških cestah — 14.30 Veliki teden v alpskih deželah — 15.00 Komorna glasba — 16.15 Za ženo: Napačno programirani trg — 16.30 Otroška oddaja — 17.10 Zabavni koncert — 18.00 Deželni razgledi — 18.25 Koncert komornega orkestra — 19.05 Ura avstrijske godbe na pihala — 21.10 Julius Fucik: Requiem.

Petek, 31. 3.: 5.05 Za tiste, ki zgodaj vstajajo — 7.00 Duhovni koncert — 9.45 Orgelska glasba Johanna S. Bacha — 10.45 Sakralna godba na pihala — 12.00 Velikonočne ropotulje — 14.30 Golgota v pomladanskem dihu — 17.10 Glasba za konec tedna — 18.00 Deželni razgledi — 19.05 Orkestrski koncert — 20.10 Radijska igra.

Slovenske oddaje

Sobota, 25. 3.: 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

Nedelja, 26, 3.: 7.10 Duhovni nagovor — Po vaši želji.

Ponedeljek, 27. 3.: 13.45 Informacije — Iz ljudstva za ljudstvo.

Torek, 28. 3.: 13.45 Informacije — Pozdravljen križ.

Sreda, 29. 3.: 13.45 Informacije — Koroški kulturni pregled — Cerkev in svet.

Četrtek, 30. 3.: 13.45 Informacije — Anton Kuchling: Križev pot.

Petek, 31. 3.: 13.45 Informacije — Med razbojniki za nas križan.

Radio Ljubljana

Poročila: 4.30 — 5.00 — 7.00 — 8.00 — 9.00 — 11.00 — 12.00 — 13.00 — 14.00 — 17.00 — 18.00 — 22.00 — 23.00 — 24.00.

Dnevne oddaje (razen ob nedeljah in praznikih): 4.30 Dobro jutro — 5.30 Danes za vas — 5.45 Informativna oddaja — 6.00 Jutranja kronika — 6.30 Informativna oddaja — 7.25 Pregled sporeda — 7.45 Informativna oddaja — 10.00 Danes popoldne — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 12.00 Na današnji dan — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 13.30 Priporočajo vam — 15.00 Dogodki in odmevi — 16.00 Vsak dan za vas — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 19.00 Lahko noč otroci — 19.10 Obvestila — 19.30 Radijski dnevnik — 23.05 Literarni nokturno.

Sobota, 25. 3.: 6.50 Beseda na današnji dan — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Pionirski tednik — 9.35 Pihalni orkester RTV Ljubljana — 12.10 Peter I. Čajkovski: Iz baleta „Trnjulčica“ — 12.40 Po domače z domačimi vižami — 14.10 Sobotno popoldne za mladi svet — 15.40 Pojo naši operni pevci — 16.40 Orgle v ritmu — 16.45 S knjižnega trga — 17.10 Gremo v kino — 17.50 Z ansamblom Francija Puharja — 18.15 Iz operetnega sveta — 18.50 Pogovor s poslušalci — 19.15 Z ansamblom Lojzeta Slaka — 20.00 Sobotni večer z Ninom Robičem, njegovimi gosti in Plesnim orkestrom RTV Ljubljana — 21.00 Melodije za prijetno razvedrilo — 22.20 Oddaja za naše izseljence — 23.05 S pesmijo in plesom v novi teden.

Nedelja, 26. 3.: 6.00 Dobro jutro — 6.50 Danes za vas — 7.30 Za kmetijske proizvajalce — 8.05 Veseli tobogan — 9.05 Koncert iz naših krajev — 10.05 Svetovno prvenstvo v smučarskih poletih v Planici — 13.30 Voščila — 15.05 Nedeljsko športno popoldne — 17.05 Iz opernega sveta — 17.30 Radijska igra — 18.30 Lahka glasba — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 Zabavno glasbena oddaja — 22.20 Godala za lahko noč — 23.15 Jazz za vse.

Ponedeljek, 27. 3.: 6.50 Rekreacija — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.20 Cicibanov svet — 9.40 Zabavni orkester RTV Ljubljana — 12.10 Makedonska simfonična glasba — 12.40 Pihalni orkestri na koncertnem odru — 14.10 Med zbori ruskih skladateljev — 14.30 Voščila — 15.40 Iz del Johanna Straussa — 17.10 Ponedeljkovo glasbeno popoldne — 18.15 Lepe melodije — 19.15 Z Viškimi fanti — 20.00 Operni koncert — 22.15 Za ljubitelje jazza — 23.15 Plesna glasba.

Torek, 28. 3.: 6.50 Beseda na današnji dan — 8.10 Operna matineja — 9.05 Radijska šola — 9.35 Slovenske narodne — 12.10 Haydnove melodije — 12.40 Vedri zvoki z domačimi ansambli — 14.10 Glasbena tribuna mladih — 14.30 Z ansamblom Atija Sossa — 14.40 Mladinska oddaja — 15.40 Alenka in Igor Dekleva štiriročno na enem klavirju. — 17.10 Popoldanski simfonični koncert — 18.15 V torek nasvidenje — 18.45 Narava in človek — 19.15 Z ansamblom Maksa Kumra — 20.00 Prodajalna melodij — 20.30 Najlepši praznik tega sveta, radijska igra — 21.30 Majhen koncert lahke glasbe — 22.15 Iz sodobne romunske glasbe — 23.15 Melodije za lahko noč.

Sreda, 29. 3.: 6.50 Rekreacija — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Za mlade radovedneže — 9.40 Iz glasbenih šol — 12.10 Iz opere „Gioconda“ — 12.40 Od vasi do vasi z domačimi vižami — 14.10 Zamejski zbori pojo: Mešani zbor „Pavel Avgust“ iz Gornjega Senika na Madžarskem — 14.30 Voščila — 16.40 Z orkestrom William Gardner — 17.10 Jezikovni pogovori — 17.25 Naša glasbena galerija — 18.15 Slovenske popevke — 18.30 Naš razgovor — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 Simfonični orkester RTV Ljubljana — 22.15 S festivalov jazza — 23.05 Mala panorama sodobne ameriške lirike — 23.15 Jugoslovanski pevci zabavne glasbe.

Četrtek, 30. 3.: 6.50 Beseda na današnji dan — 8.10 Operna matineja — 9.05 Lenin in internacionala — 9.35 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov — 12.10 Iz Kozinove opere „Ekvinokcij“ — 12.40 Igrajo pihalne godbe — 14.10 Pesem iz mladih grl — 14.30 Z ansamblom Silva Štingla — 14.40 Enajsta šola — 15.40 Virtuozna glasba skozi tri stoletja — 17.10 Koncert po željah poslušalcev — 18.15 Klavir v ritmu — 18.45 Kulturna kronika — 19.15 Z ansamblom Jožeta Privška — 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov — 21.00 Literarni večer — 22.15 Simfonični orkester RTV Ljubljana igra sodobno glasbo — 23.15 Iz albuma izvajalcev jazza — 23.40 Popevke slovenskih avtorjev.

Petek, 31. 3.: 6.50 Rekreacija — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Radijska šola — 9.35 Od melodije do melodije — 12.10 Koncertni plesi — 12.40 Z domačimi ansambli in godci — 14.10 Kaj vam pripoveduje glasba — 14.30 Voščila — 15.30 Napotki za turiste — 15.40 Ob lahki glasbi — 17.10 Človek in zdravje — 17.20 Operni koncert — 18.50 Ogledalo našega časa — 19.15 Z ansamblom Ludvika Lesjaka — 20.00 Slovenski skladatelji zborov z evropskimi sodobniki — 20.30 „Top-pops 13“ — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih — 22.15 Besede in zvoki iz logov domačih — 23.15 Jazz pred polnočjo.

S SADNIMI DREVESCI IN GRMIČI

drevesnice

Marko POLZER

Vazar pri Št. Vidu v Podjuni

SO VSI ZADOVOLJNI!

Avstrija 1

Sobota, 25. 3.: 10.00 Svetovno prvenstvo smučarskih skokov v Planici — 14.00 ORF-koncert — 15.00 Za otroke — 15.45 Abu, sin puščave — 16.15 Za družino — 17.00 Seniorski klub — 18.00 Tedenski obzornik — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Posebej o kulturi — 18.55 Dober večer v soboto želi Heinz Conrads — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki — 20.05 Šport — 20.15 Želi si kaj — 21.35 Šport — 22.05 Čas v sliki — 22.15 Shuka.

Nedelja, 26. 3.: 10.00 Svetovno prvenstvo smučarskih skokov v Planici — 16.00 Lolek in Bolek — 16.10 Daktari — 17.00 Za družino — 17.35 Children to Children — 18.05 Otrokom za lahko noč — 18.10 Cirkuški direktor Johnny Slate — 19.00 Čas v sliki in vprašanje tedna — 19.30 Šport — 20.15 Sorbas, musical — 22.05 Čas v sliki in šport.

Ponedeljek, 27. 3.: 18.00 Novo v znanosti — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Slike iz Avstrije — 18.55 Stan Laurel in Oliver Hardy — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.06 Šport — 20.15 Oddelek S — 21.10 Poštni predal 7000 — 21.25 Telešport — 22.25 Čas v sliki.

Torek, 28. 3.: 18.00 Izlet v Puerto Rico — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 18.55 Grof Luckner — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.06 Šport — 20.15 Vaš nastop, prosim — 21.05 Ladja brez domovine — 22.45 Čas v sliki.

Sreda, 29. 3.: 11.00 Ladja brez domovine — 16.30 Za otroke — 17.10 Modeliranje — 17.35 Za mladino — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Slike iz Avstrije — 18.55 Ljubi stric Bill — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.06 Šport — 20.15 Obzorja — 21.05 Salto mortale — 22.05 Čas v sliki.

Četrtek, 30. 3.: 18.00 Pot na Golgato — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Slike iz Avstrije — 18.55 Ljudski običaji: Od velike noči do binkošti — 19.25 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.00 Šport — 20.05 Za konec tedna — 20.15 Imenujejo se kristjani, film — 21.50 Čas v sliki.

Petek, 31. 3.: 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Slike iz Avstrije — 18.55 Pasijon sveta — 19.25 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 19.55 Giuseppe Verdi: Mykonos — 21.50 Čas v sliki.

Avstrija 2

Sobota, 25. 3.: 16.25 Lilije na polju, film — 17.55 Prerezi — 19.00 Kitara za vsakogar — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Šport — 20.15 Najprej gospe, komedija — 21.30 Eurovision Song Contest 1972.

Nedelja, 26. 3.: 18.30 Občinstvo dela spored — 19.00 Čas v sliki in vprašanje tedna — 19.30 Avstrija, partner dežel v razvoju — 20.00 Šola staršev — 20.10 Vzgoja — 20.15 Oče in sinovi, film — 21.45 Telereprize.

Ponedeljek, 27. 3.: 18.30 Na obisku pri Clemensu Holzmeistru — 19.00 Zgodovina pod našimi nogami — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Šport — 20.09 Vzgoja — 20.15 Avstrijska književnost včeraj in danes — 21.25 Spev za pravične — 21.50 Telereprize.

Torek, 28. 3.: 18.30 Na obisku pri Mayröckerju, Jandlu in Rühmu — 19.00 Geografski sprehodi — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Šport — 20.09 Vzgoja — 20.15 Šala skozi 2 — 21.05 Telereprize.

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo in uprava: 9021 Klagenfurt - Celovec, Gasometergasse 10, tel. 85-6-24. — Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje.

Sreda, 29. 3.: 17.50 Nogometna tekma Madžarska - Zahodna Nemčija — 19.45 Uvod v elektronsko računstvo — 20.15 Jazz — 21.00 Vratarjev strah pri enajstmetrovki — 22.35 Telereprize.

Četrtek, 30. 3.: 18.30 Obvestila za učitelje — 19.00 Impulzi — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.00 Šport — 20.05 Za konec tedna — 20.15 Kdor ljubi domovino, film — 21.40 Telereprize.

Petek, 31. 3.: 18.30 Dunaj okoli 1900 — 19.00 Uvod v elektronsko računstvo — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 19.55 Slavne orgle — 20.15 Mož, ki je moral umreti, film — 22.05 Telereprize.

Jugoslavija

Sobota, 25. 3.: 10.00 Svetovno prvenstvo smučarskih poletov v Planici — 15.00 Svetovno prvenstvo smučarskih poletov v Planici — 16.30 Košarka — 18.05 Obzornik — 18.20 Štirje tankisti in pes — 19.10 Mozaik — 19.15 Humoristična oddaja — 20.00 Dnevnik — 20.35 Svetovno prvenstvo smučarskih poletov v Planici — 21.30 Pesem Evrovizije 72 — 23.00 Kažipot — 23.20 Poročila — 23.25 Hokej Jugoslavija-Romunija.

Nedelja, 26. 3.: 9.15 Glasbena oddaja — 9.35 Svetovno prvenstvo smučarskih poletov v Planici — 12.50 Otroška matineja — 13.20 Šola smučanja — 13.25 Mestece Peyton — 14.15 Kažipot — 16.30 Košarka — 18.00 Šest žena Henrika VIII., angleški film — 19.30 Risanka — 20.00 Dnevnik — 20.30 Humoristična oddaja — 21.20 Zabavno glasbena oddaja — 21.35 Svetovno prvenstvo smučarskih poletov v Planici — 22.35 Poročila.

Ponedeljek, 27. 3.: 9.05 Odprta univerza — 9.35 Šolska oddaja — 11.00 Osnove splošne izobrazbe — 14.45 Šolska oddaja — 16.45 Madžarski pregled — 17.45 Srečni princ — 18.15 Obzornik — 18.30 V avtobusu — 18.55 Mozaik — 19.00 Mladi za mlade — 19.45 Kratek film — 20.00 Dnevnik — 20.35 V ogledalu časa — 21.45 Diagonale — 22.35 Poročila.

Torek, 28. 3.: 9.35 Šolska oddaja — 11.00 Osnove splošne izobrazbe — 14.45 Šolska oddaja — 16.45 Madžarski pregled — 17.45 France Bevk: Pestrna — 18.00 Risanka — 18.15 Obzornik — 18.30 Nepozabne melodije — 19.00 Mozaik — 19.05 Revolucija računalnikov — 19.30 Mikroekonomika: Gorske kmetije — 20.00 Dnevnik — 20.35 Zadeva Paradine, ameriški film — 22.25 Poročila — 22.30 Hokej Jugoslavija-Francija.

Sreda, 29. 3.: 8.20 Šolska oddaja — 16.45 Madžarski pregled — 17.35 Don Kihot — 18.00 Obzornik — 18.15 Košarka — 20.00 Dnevnik — 20.35 TV konferenca — 21.35 Nogomet Madžarska-Zahodna Nemčija — 23.05 Poročila.

Četrtek, 30. 3.: 9.35 Šolska oddaja — 14.45 Šolska oddaja — 16.10 Hokej Jugoslavija-Poljska — 18.20 Obzornik — 18.35 Čarni svet živali — 18.55 Mozaik — 19.00 L. Bernstein predstavlja: Aaron Copland — 20.00 Dnevnik — 20.35 Četrtkovi razgledi: Indijska razpotja — 21.35 Boccaccio: O neapeljskem rubinu (Dekameron) — 22.15 Jazz na ekranu — 22.45 Poročila.

Petek, 31. 3.: 9.30 Šolska oddaja — 14.45 Šolska oddaja — 16.10 Osnove splošne izobrazbe — 16.45 Madžarski pregled — 17.35 Veliki in majhni — 18.15 Obzornik — 18.45 Gospodinjski pripomočki — 18.55 Ekonomska terminologija — 19.00 Mestece Peyton — 20.00 Dnevnik — 20.30 Quiz 72 — 21.40 Italija, kakor je ne poznamo, dokumentarni film — 23.15 Poročila.